

SMÅ INGREPP MED STORA STEG MOT FÖRÄNDRING - ETT UTVECKLINGSFÖRSLAG I DURBAN, SYDAFRIKA

Madelaine From Björk och Jenny Lindqvist
Avdelningen för landskapsarkitektur
Examensarbete vid Landskapsarkitektprogrammet, Uppsala 2014

SLU, Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för stad och land, avdelningen för
landskapsarkitektur, Uppsala
Examensarbete för yrkesexamen inom
landskapsarkitekturprogrammet
EX0504 Självständigt arbete i landskapsarkitektur, 30 hp
Nivå: Avancerad A2E
© 2014 *Madelaine From Björk & Jenny Lindqvist*
Titel på svenska: *Små ingrepp med Stora steg mot förändring -
Ett utvecklingsförslag i Durban, Sydafrika*
Title in English: *Small interventions towards Big changes -
A development proposal in Durban, South Africa*
Handledare: Rolf Johansson, institutionen för stad och land
Examinator: Ulla Berglund, institutionen för stad och land
Biträdande examinator: Maria Ignatieva, institutionen för stad och
land
Foto och figurer: Författarna där inget annat anges, samtliga övri-
ga bilder/foton/illustrationer/kartor i examensarbetet publiceras
med tillstånd från upphovsman.
Originalformat: A4, Gestaltningsförslag A2
Nyckelord: *Durban, Warwick Junction, arkitekttävling,
stadsplanering, gestaltning*
Keywords: *Durban, Warwick Junction, architect competition,
design proposal*
Online publication of this work:
<http://epsilon.slu.se>

Afrikas städer växer snabbt. I länderna söder om Sahara är stadstillväxten snabbare än någon annanstans i världen. Orsakerna är flera; förändringsprocesser på landsbygden och klimatförändringar är kanske de viktigaste. Bristen på planeringsinstitutioner och resurser gör att stadstillväxten till större delen är okontrollerad och informell.

Durban, Sydafrikas tredje största stad, karaktäriseras av segregation och arbetslöshet, vilka tillsammans med klimatförändringar utgör speciella förutsättningar. I staden har en informell handelssektor vuxit fram, vilken står för en stor del av invånarnas försörjning, det ekonomiska flödet jämförs med omsättningen i Durban stadskärna. En stor del av den informella handeln samlas kring Warwick Junction, en aktiv och livlig transportknutpunkt i centrala Durban. Durban unika struktur och förutsättningar, sociala liksom ekonomiska, kräver varsamma ingrepp i den fysiska miljön för att lokala aktiviteter och processer ska främjas samt människors levnadsvillkor stärkas.

Gestaltningens förarbete visar exempel på omfattande och kostsamma stadsbyggnadsprojekt som misslyckats genom att de aldrig kunnat genomföras. Med den vetskapen, har syftet med vårt arbete varit att visa ett nytt angreppssätt för utformning av den fysiska miljön i en sydafrikansk urban kontext. Det innebär att små, stegvisa åtgärder med tid och engagemang driver utvecklingsprocessen och på sikt bidrar till omfattande förändringar utan stora ekonomiska risker. Gestaltningförslaget för Warwick Junction, presenteras i tre nivåer vilka skiljs åt i skala liksom i tid. Genom en katalysator på nivån kortsiktig - småskalig åtgärd väcks engagemang och lust att utforska outnyttjade resurser i området, vilket driver utvecklingen och initierar interaktioner och verksamheter. Detta skapar förutsättningar för implementering av den medelsiktiga - medelstora åtgärden, vilken i sin tur genom en fysisk utformning upprätthåller engagemanget och driver utvecklingen. Då utvecklingen har kommit att omfatta en stor del av området kan den långsiktiga - storskaliga åtgärden genomföras. Så småningom är förändringarna omfattande, men på förhand inte helt kända.

En studenttävling utlyst av International Union of Architects kom att användas som arbetsredskap för att svara mot arbetets syfte. Tävlingsens fyra teman Otherwhere, Resilience, Ecology and Values, vilka relaterar till platsens behov och förutsättningar, definierades och utgjorde grund för litteratur- och samtalsstudier liksom för gestaltningförslaget. Samtals- och litteraturstudierna med grund i Resilience, Ecology och Values, behandlade åtgärder vilka kan förbättra förutsättningarna för interaktioner och människans levnadsvillkor. Som komplement till samtal- och litteraturstudien inventerades och analyserades Warwick Junction utifrån begreppen Resilience, Ecology och Values för att slutligen utmytna i gestaltningprogram, koncept och förslag.

Durban, South Africa's third-largest city is a socially segregated post apartheid society, struggling with difficulties, such high unemployment and AIDS. The city centre is industrialized and inhabits a white wealthy population, while the periphery has an underdeveloped infrastructure and a community of black impoverished people. This part of the population is completely dependent on a functioning transportation system, due to a long distance to work.

Warwick Junction, an important transportation hub in the city centre of Durban, facilitates interaction between activities. It holds a large site for informal trading in coexistence with the formal markets. This informal sector generates large financial flows and provides for a rapidly growing population. The capital flow is to compare with the financial flow in Durban's city centre or in one of the city's major shopping malls. Warwick with this unique character is described as colourful, loud and vibrant.

The climate changes creates an uncertainty for the less affluent population, dependent on temperature and rainfall. With uncertain harvests as a result, the influx of people into the city increases and put already heavily exploited resources under further stress. This complexity of the city, with a social injustice and an appearance of climate change, forms a planning and design challenge to endorse a resilient city. A resilient city, which depends on the promotion of peoples living condition and the balance of generated and used resources. Solutions may be found in examples like local management of water and agriculture that can lead to an improvement of people's everyday lives and eventually access to the formal economy.

With this knowledge as a base, the student competition organized by International Union of Architects (UIA) was used as a tool to reach the aim of the thesis. The student competition was located to Warwick Junction, where the contestants where inquired to prepare a proposal that illustrates the development of the area on a general to a detailed level.

The aim of this thesis is to develop and demonstrate an approach that is realistic and relevant to planning and design of an urban context in South Africa. The starting point is to support local activities and processes, and in the framework of what is possible through design of the physical environment, improve people's living conditions. This is done in the form of a thesis that includes a proposal for a competition, where such an approach is

requested.

This raises the questions; How can we plan and design the physical environment in a city like Durban, where segregation, lack of resources and climate challenges are limitations? How can we plan and design the physical environment so that it supports a development that benefits disadvantaged people and the local community?

To get an idea of the site, its condition and requirements, we started our work with a translation and interpretation of the competition programs. The competition is based on four conceptual themes, *Otherwhere*, *Resilience*, *Ecology* and *Values*. In order to provide a basis and justification for our design, these concepts called for a definition. *Otherwhere*, as a concept, challenges the architectural conventions. Due to Warwick Junctions unique, diverse and spontaneous character, the concept fits within the description. Resilience is interpreted as resistance, how cities and sites emerge as a consequence of human needs and survival instincts. Values mean strengthening the physical environment in order to improve the everyday life of people, while Ecology implies the necessity of interaction between resources, to use without exploiting. It was therefore important for us to understand what supports the site's functions and processes, in order to legitimize the temporary and enhance the qualities of the area. In order to reach the aim of the thesis and respond to the competition program, our interpretation of Resilience, Ecology and Values directed the work throughout the thesis. These concepts, related to the sites needs and requirements, emphasized the conducted interviews, the literature study as well as the design proposal.

In addition to the conducted interviews and literature study an inventory and analysis of Warwick Junction, based on Resilience, Ecology and Values, was made. A concept and program originating from this, composed a ground for the design proposal.

The proposal, presented in three A2 posters, shows three levels of development in different scales and time perspectives; short term – small scale intervention, medium term - medium scale intervention and long term – large scale intervention. The aforementioned investigative work shows examples of unsuccessful extensive and lavish projects. The proposal therefore focuses on the ability of small interventions, which with time and civic engagement will drive the development process in the area

Summary

forward and eventually cause major changes without significant economic risks. To illustrate this development strategy, the short term - small scale intervention is presented first, thereafter followed by the medium term - medium scale intervention and at last the long term – large scale intervention.

The short term - small scale intervention consists of a week-long event filled with activities, which aim is to evoke commitment and a will to explore unused resources in the area. By initiating interactions and activities, this will drive the development of the area and create settings for implementation of medium term - medium scale intervention. Likewise will the design of the Medium term - medium scale intervention generates a further development. This is created by closing off a street from traffic, thereby is space given for various businesses to flourish. It provides space for trade, water, accommodation, storage and cultivation as well as improved mobility for pedestrians. The stepwise development of the area is finally shown in the long term – large scale intervention. The development strategy has now come to encompass a large part of the area, where the suspended street is interlinked to an elongated pedestrian and cycle path. The built up engagement and promoted interactions, evolved from the development process, gives space for trading, cultivation and storage to grow. In conclusion, people are given the tools and influence to generate the development of the area, where people determine the pace. Thereby local activities and processes are supported as well as people's living conditions.

Threatening environmental changes affect all countries, regardless their extent of climatic impact. Climate change and an increasingly globalized world, where countries are tied together, create a shared responsibility. Rich countries, which mainly cause climate changes, should have the means to promote a more resilient world.

We have come to understand the importance of having an insight in how other countries planning structure and development can be initiated locally, in order to affect people and environment positively and create a more resilient society globally. To produce a design proposal for an environment, a place we have no prior experience of, creates advantages as well as disadvantages. To experience a new place shapes an advantage where ideas are not restricted by preconceptions. With the experience of Swedish urban planning, conditions that are currently brought to light in Sweden can be brought also into a new context. A lack of expe-

rience can however make it difficult to recognize if changes are realistic or not.

A local rootedness and collaboration with organizations are essential in development projects. In our case, except from the information from the organizers of the competition, we had difficulties to get in contact with people and therefor assimilate local knowledge. A dilemma was created by the fact that we were not able to visit Warwick Junction for an inventory and analysis. Therefore, an important part of our work derived from interviews with people in Sweden, familiar with South Africa. A problem with the interviews lies in the fact that we had to rely on someone else's subjective ideas of the place. This implied that we had to make our own considerations and conclusions concerning the reliability of the information. In determining the reliability, we could compare the information with the literature and also examine the correspondence of the interviews.

Given the world's heavily exploited and dwindling resources, a landscape architect approach should strive to explore experimentally how the city's resources can be used and produced to strive towards resilience.

Förord

Med ett stort intresse för landskapsarkitektur och en nyfikenhet på världen har vi i detta arbete tagit tillfället i akt att upptäcka Sydafrika, dess människor, kultur och förutsättningar. Resan, från arbetets början till slut, har varit lång och i många fall krävande, den har gett oss möjligheten att utvecklas både som individer och landskapsarkitekter och vi har tagit chansen att omvärdera vår syn på planering.

Vi vill i skrivandets stund, också passa på att tacka er som bidragit till vårt arbete med information och kloka tankar och som har fått arbetet att gå framåt!

Tack till Rolf Johansson, som tagit sig tid, trots fullspäckt schema! Tack till Pia Englund, Erik Johansson, Lars-Eric Lundgren, Dick Urban Vestbro och Leon Kuhn för intressanta samtal!

/ Madelaine From Björk & Jenny Lindqvist
Den 25 januari 2014

Innehållsförteckning

I. BAKGRUND	10
1.1 SYDAFRIKA & DURBAN	11
1.2 WARWICK JUNCTION	13
1.3 SYFTE	14
1.4 FRÅGESTÄLLNINGAR	14
1.5 AVGRÄNSNING	14
II. METOD & GENOMFÖRANDE	16
2.1 INFÖR GESTALTNING	17
2.1.1 ÖVERSÄTTNING OCH TOLKNING AV TÄVLINGENS PROGRAM	18
2.1.2 LITTERATUR & SAMTAL	19
2.1.3 INVENTERING OCH ANALYS AV WARWICK JUNCTION	20
2.2 GESTALTNING	22
2.2.1 GESTALTNINGSPROGRAMMET	23
2.2.2 GESTALTNINGSKONCEPTET	23
2.2.3 GESTALTNINGSFÖRSLAGET	23
III. INFÖR GESTALTNING	24
3.1 ÖVERSÄTTNING OCH TOLKNING AV TÄVLINGENS PROGRAM	25
3.2 RESILIENCE, ECOLOGY & VALUES	33
3.3 INVENTERING & ANALYS	45
IV. GESTALTNING	63
4.1 GESTALTNINGSPROGRAMMET	64
4.2 GESTALTNINGSKONCEPTET	71
4.3 GESTALTNINGSFÖRSLAGET	73
V. DISKUSSION	77
5.1 GESTALTNINGSFÖRSLAGET	78
5.2 TÄVLINGENS PROGRAM	79
5.3 RESILIENCE, ECOLOGY & VALUES	79
5.4 FÖRESTÄLLNING OM PLATSEN	79
5.5 ARBETSPROCESSEN	80
5.6 SLUTORD	80
REFERENSLISTA	82

DEL I

BAKGRUND

SYDAFRIKA

Världens klimatförändringar har till största del orsakats av höginkomstländernas aktiviteter, men drabbar de människor hårdast som varit minst delaktiga i att skapa dem (Perkins 2013 s. 85). Afrika är bland de kontinenter som Förenta Nationerna, FN, betraktar som mest känsliga för klimatförändringar på grund av den utbredda vattenbristen, beroendet av jordbruket samt en svag anpassningsförmåga (IPCC 2007 s. 435). Om utsläppet av koldioxid skulle upphöra, kommer antropogena klimatförändringar fortfarande att påverka människors dagliga liv, vilket Perkins (2013 s. 85) påpekar ger anledning till att börja planera och finna lösningar anpassade till dessa förändringar. Ett förändrat klimat drabbar inte bara människorna, det skapar även konsekvenser i växt- och djurlivet. Klimatförändringarna tillsammans med den urbana tillväxten, menar Perkins (2013 s. 93) och Roberts (2008 s. 523), utgör ett stort hot mot existerande arter samt djur- och växtsamhällen.

Sydafrika är ett komplext land med en stor segregerad befolkning, där rester från apartheid fortfarande gör sig påminda, menar Heller och Ngqulunga (2012). De påpekar att många faktorer som aids och det historiska arvet från apartheidpolitiken har bidragit till att integration misslyckats. I Sydafrikas tredje största stad Durban, där arbetslösheten är hög (Roberts 2008), existerar en informell marknad bredvid den formella, vilken ger staden en säregen karaktär (UIA 2013b). Den informella sektorn genererar stora ekonomiska flöden och försörjer en snabbt växande befolkning (Perkins 2013 s. 20; Hamdi 2004 s. xiii).

Durban beskrivs av Heller och Ngqulunga (2012) som en typisk stad uppbyggd under apartheid-tiden. Här bebos den industrialiserade stadskärnan av en välbärgad vit befolkning. Periferin däremot, som har en bristfällig infrastruktur, bebos av en fattig svart befolkning med lång resväg till arbetet (Heller och Ngqulunga 2012). Denna del av befolkningen är därför helt beroende av ett fungerande transportsystem, som underlättar samspelet mellan verksamheter (UIA 2013b). Med ett förändrat klimat, försämras dessutom förutsättningarna för den mindre bemedlade delen av befolkningen, vars vardag är beroende av nederbörd och temperatur (2013 s. 0). Det förändrade klimatet med osäkra skördar som följd, ökar dessutom inflyttningen från landsbygden till staden. Detta ger konsekvenser genom att redan hårt utnyttjade resurser belastas ytterligare (Perkins 2013 s. 90).

Ett klimat i förändring tillsammans med sociala ojämlikheter motiverar att söka lösningar vilka förbättrar villkoren för människorna i staden (Roberts 2008). Heller och Ngqulunga (2012) framhåller att Durban's resurser i form av självständigt styre samt lokala tillgångar, skapar förutsättningar att stärka invånarnas levnadssituationer. Roberts (2008 ss. 530-532) menar att en planering som främjar lokala processer*, där lokalt omhändertagande av vatten för att minimera kontaminering och översvämningar, förbättrar människors vardag. En vardag som också kan stärkas genom att lokala resurser* som att skapa möjlighet till odling, på sikt kan leda till inträde i den formella ekonomin (Ikhlef, Byström, Färje & Rocha 2011).

* Processer definieras enligt Svedberg (1990 s. 760) som ett förlopp vilket innebär att något förändras eller utvecklas. I vårt arbete utgörs en process av interaktion mellan resurser.

* Resurser är enligt Svedberg (1990 s. 798) något som finns tillgänglig för viss verksamhet eller liknande och kan vara konkret eller abstrakt. I detta arbete används begreppet resurs i en vid bemärkelse och inbegriper människor och dess kunskaper liksom ting, vilka tillsammans genom samspel utgör en process.

Med utgångspunkt i denna kontext vill vi som planerare och landskapsarkitekter belysa förhållandet mellan stadsplanering och samhällsutveckling i samband med ett förändrat klimat. Att finna planerings- och gestaltungs-lösningar i en stad med bristande resurser och sociala orättvisor, är en utmaning som känns allt mer aktuell i en värld som går mot globalisering. Dessa planerings- och gestaltungs-lösningar har utforskats genom deltagande i en studenttävling.

Studenttävlingen som vi deltar i anordnas av International Union of Architects, UIA, och är förlagd till Warwick Junction (se bild 1), en omfattande och betydande knutpunkt i Durban. I Warwick Junction samsas informell handel med formella marknader, här lever, handlar och sover människor inom ett och samma område. Det är ett område som utmärks av liv och rörelse som endast dämpas av mörkrets inbrott i brist på elektricitet (UIA 2013b). Tävlingsintention är att den tävlande ska framställa ett utvecklingsförslag för området som går från en övergripande till en detaljerad nivå. Detta görs i ett förslag som redovisas på tre A2-planscher, där tre nivåer av utveckling presenteras med olika skalor liksom tidsperspektiv, långsiktig – storskalig åtgärd, medelsiktig – medelstor åtgärd samt kortsiktig – småskalig åtgärd.

1.1 Sydafrika & Durban

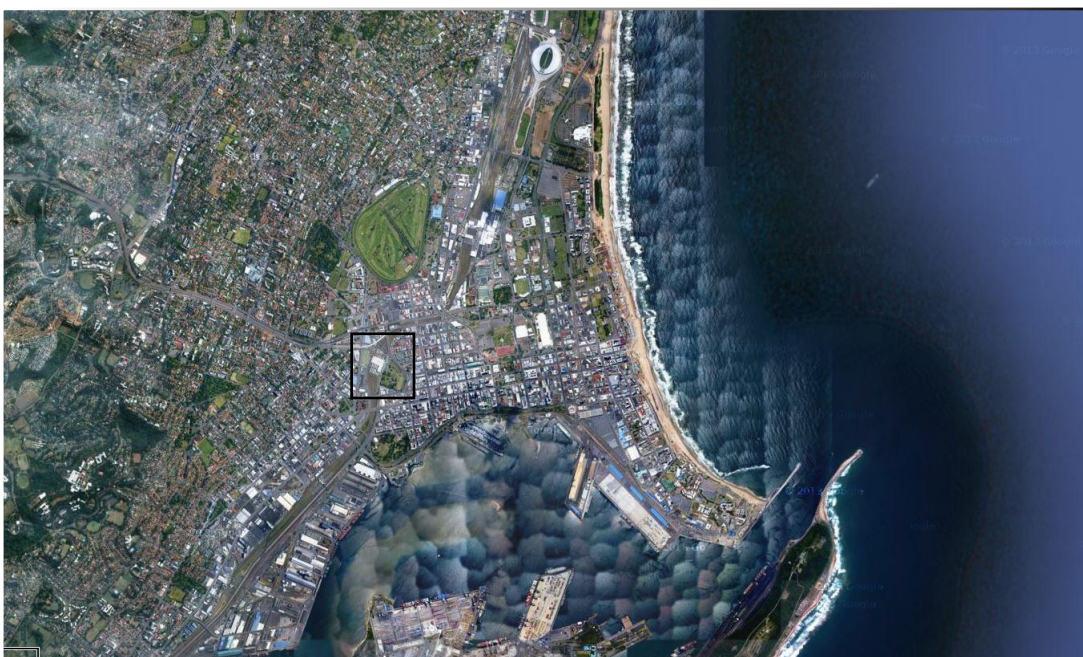
Ingen annanstans i världen är begränsningarna och möjligheterna så tydliga, menar Heller och Ngqulunga (2012). Sydafrikanska städer är de mest segregerade i världen vad gäller ras, klass, utrymme, kriminalitet liksom HIV och aids. En rest som regeringen brottas med från apartheid-tiden, vilket Dick Urban Vestbro¹ beskriver, ger sig till känna i en social polarisering i lika hög grad idag som under apartheid-tiden. Många faktorer anses ha underminerat en lyckad integration såsom aids-pandemin, urban migration, marknadskrafter, kravet om en kommunal omorganisering liksom historiens arv, menar Heller och Ngqulunga (2012). Samtidigt påpekar Heller och Ngqulunga (2012) att sydafrikanska städer, i jämförelse med andra utvecklingsländer, idag innehar bland de största tillgångarna i form av ett utvecklat styre samt teknisk kapacitet.

Durban med över tre miljoner människor, återfinns på Sydafrikas östkust, i stadsregionen eThekweni. Durban är Sydafrikas tredje största stad och skildras av Heller och Ngqulunga (2012) som Sydafrikas bäst skötta stad med en lång historia av en effektiv administration och en solid finansiell bas. UIA (2013b) beskriver Durban som en sofistikerad, kosmopolitisk stad där öst möter väst och där Afrikas mest intensivt trafikerade och bäst administrerade hamn finns. Liksom många andra Sydafrikanska städer är Durban en fysiskt fragmenterad stad, vilket också innebär en socialt segregerad stad med avseende på befolkningens socio-ekonomiska status. Något som också förvärrats genom regeringens investering i storskaliga

bostadshus-projekt. Detta beskrivs av UIA (2013b), som en rest av apartheidens tidigare grepp om staden och därefter en post-apartheid bostadspolitik. Apartheid, som innebar ett aktivt utövande av segregering och diskriminering av den svarta befolkningen, resulterade enligt Vestbro¹ i en bostadsplanering med stora avstånd mellan de svartas "townships", kåkstäder, och de vitas villakvarter. Vestbro¹ menar, att denna planering med sin början redan under 1700-talet gav upphov till breda buffertzoner, vilka syftade till att skilja raserna åt. Detta utgör än idag ett ideal, som innebär att förtätning sällan utnyttjas som stadsbyggnadsstrategi.

Vestbro¹ skildrar Durban som en stad med väl utvecklad infrastruktur och i hög grad industrialiserad, där stadskärnan ger ett västerländskt uttryck med gator kantade av skyltfönster. Något som han tror kan vara ett resultat av att många indier historiskt sett immigrerat och influerat kulturen med butiksetablering, snarare än shoppingcentra i enklaver. Vestbro¹ berättar om en stad med två sidor, en turistvänlig del med en strandpromenad kantad av butiker och hotell för att några kvarter längre in övergå i områden som turister avråds från att vandra i kvällstid.

I likhet med Vestbro¹ beskriver UIA (2013b) eThekweni som en infrastrukturellt väl sammankopplad region med betydelsefulla knutpunkter och verksamheter. UIA (2013b) framhåller transportknutpunkternas väsentliga funktion i Durbans perifera och polycentriska struktur. Transportknutpunkter vilka verkar för interaktion och tillåter olika "världar" att mötas. En sådan knutpunkt är Warwick Junction. Warwick Junction korsas av både pendeltåg, bussar, kombi-taxis, privata bilar och fotgängare (2013c).

© UIA student competition 2013

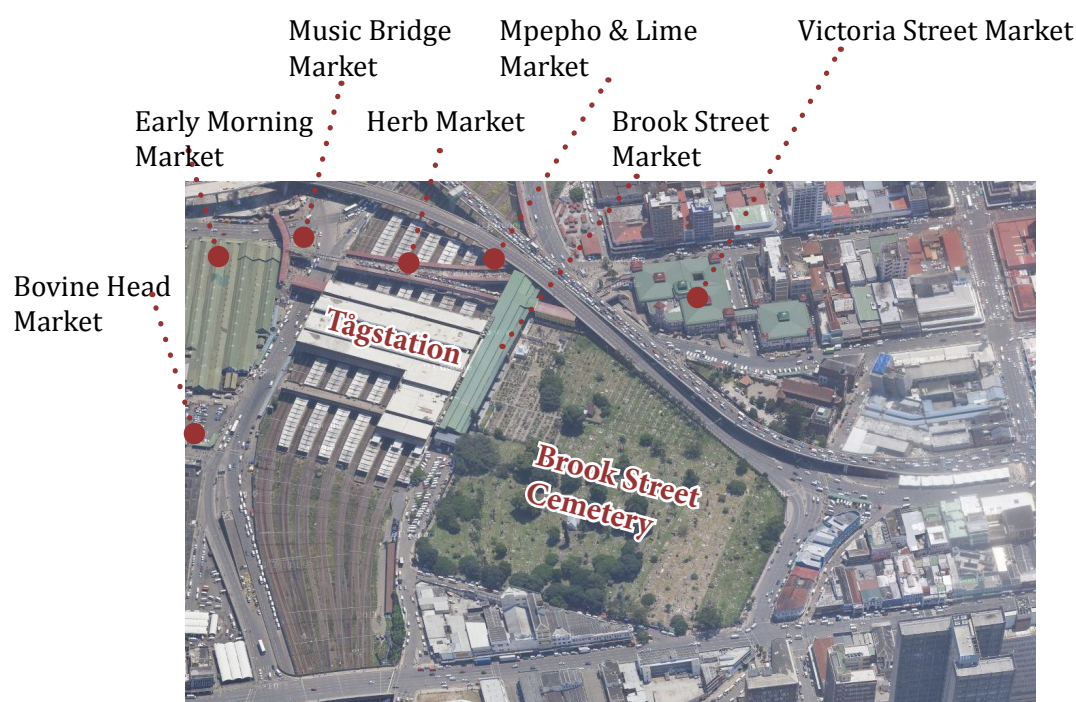
Bild 1. Satellitbild över Durban, kvadraten visar Warwick Junctions läge i staden.

1.2 Warwick Junction

Warwick Junction skildras av UIA (2013c) som en dynamisk handels-och transportknutpunkt i hjärtat av Durbens innerstad, där hundratals människor rör sig och aktiveras varje dag. Platsen beskrivs i ord som högljudd och färggrann. En nod, uttryckt av UIA (2013c), som ger plats åt informell handel i en skala utan motstycke, där Warwick erbjuder en plats åt människor som inte räknas in i den formella ekonomin. Cirka 6000 handlare uppskattas vara verksamma i Warwick.

I Warwick Junction (se bild 2) samsas informell med formell handel på de tio särskilda marknadsplatserna; Victoria Street market, Mpepho (traditionella rökelser) och Lime market, Brook Street Market, Bead (pärlhantverk) market, Herb market, Music Bridge, Berea market, Early Morning och Bovine Head (oxhuvud) markets. UIA (2013c) beskriver inträdet i marknadsområdet som en överväldigande känsloupplevelse där besökaren möts av trängsel och en förening av dofter och ljud. En något tystare del av marknadsområdet återfinns i Muthi Market, Sydafrikas största etablerade marknad för informell medicinalhandel, vilken är belägen på en gångbro som korsar området. Där påträffas en blandning av kulturellt medicinalutövande, lokal övertygelse och handel (2013c). Denna marknad utgör, enligt UIA (2013b) också ett exempel på Sydafrikas särart inom kultur, sociala grupper och övertygelser.

I anslutning till marknaderna är den stora begravningsplatsen, Brook Street Cemetery, belägen. Denna är känd som begravningsplats för Badsha Peer, en aktad muslimsk imam, men erbjuder plats för människor med olika religiös bakgrund; muslimer, parser, judar samt kristna (2013c). Begravningsplatsen

© UIA student competition 2013

Bild 2. Visar Warwick Junction med dess marknader och begravningsplats

beskrivs av UIA (2013b; 2013c) som en ö i staden, som kantas av Brook Street, Theatre Lane och Joseph Nduli Street samt binds samman med huvudmarknaden genom en takkonstruktion som löper över Brook Street Market. Takkonstruktionen framhäver begravningsplatsens huvudentré samtidigt som den skänker skugga åt små dagliga marknadsstånd så väl som för årliga religiösa processioner. Resterande kanter beskrivs som något odefinierade och används främst som av- och påstigningszoner för taxibilar.

Historiskt beskriver Durban City Architects (UIA 2013b) att Warwick Junction blev ett område för informell handel 1992, då ockupanter flyttade in i området, särskilt i kåkstäder på den oanvända motorvägen där sedan Herb Market förlades. En motiverande faktor till att staden har gett sitt stöd till informella initiativ, är att området har setts fungera som ett ekonomiskt fotfäste för människor som står utanför den formella ekonomin. Under de senaste tjugo åren har ett flertal projekt vuxit fram i området, bland annat de tio marknaderna som utvecklats med en varierad grad av infrastrukturellt stöd. Durban City Architects (UIA 2013b) menar vidare att Warwick Junctions unika sammansättning med intensiv rörelse, handel, utbyte och engagemang har gjort platsen till ett uppmärksammat studieobjekt för forskare och studenter. Det är en plats som fortsätter att blomstra trots de många utmaningar som möter användare och befolkning (UIA 2013b). Trots engagemanget på platsen, den intensiva aktiviteten och möjligheterna att bedriva handel, menar UIA (2013c) att platsen är i behov av förbättringsåtgärder som förbättrar människornas dagliga liv.

1.3 Syfte

Syftet är att utveckla och visa på ett angreppssätt som är realistiskt och relevant för planering och gestaltning i en sydafrikansk, urban kontext. Utgångspunkten är att utarbeta förslag som stödjer lokala aktiviteter och processer samt att inom ramen för vad som är möjligt genom utformning av den fysiska miljön, också förbättra människors levnadsvillkor. Detta görs i form av ett examensarbete som inbegriper ett tävlingsbidrag där ett sådant förhållningssätt efterfrågas.

1.4 Frågeställningar

Hur kan vi planera och utforma den fysiska miljön i en stad som Durban, där segregation, bristande resurser samt klimatutmaningar utgör begränsningar? Hur kan vi planera och utforma den fysiska miljön så att den bejakar en utveckling som gynnar svaga individer och det lokala samhället?

1.5 Avgränsning

Att delta i en tävling innebär att det finns vissa ramar att förhålla sig till för att förslaget ska gå i linje med tävlingens program. Bortsett från de geografiska ramarna,

Durban och Warwick Junction samt tävlingsprogrammets teman, ger tävlingsprogrammen en stor tolkningsfrihet. För att få en förståelse för Durban's samhälle och normer har vi därför inledningsvis valt att skapa oss en bredare kunskapsbas genom att se till Sydafrika som helhet. Geografiskt har arbetet också begränsats, då ett besök i Durban inte varit möjligt. Inventering och analys liksom annan kunskapsinhämtning har därför skett från Sverige via kontakter med människor som besitter information om Durban samt Sydafrika, genom litteratur i ämnet liksom med hjälp av material inom tävlingen samt Googles kartfunktion.

Vår grund som landskapsarkitekter har påverkat arbetets syfte liksom sökandet av information. Det har inneburit att arbetet inriktats på livet mellan husen; att främja mänskliga aktiviteter som den dagliga handeln, rörelse till fots samt förbättrad orienterbarhet mellan servicefunktioner. Utifrån en landskapsarkitekts problemrymd har arbetet också kretsat kring omhändertagande av dagvatten, temperaturutjämnande samt flexibla designlösningar. För att kunna utveckla ett relevant och platsspecifikt förslag har processer och människor utanför den formella ekonomin stått i fokus. Dessa människor är platsens främsta brukare. Genom att förse dem med medel som kan stärka deras legitimitet kan ett mer självgående och motståndskraftigt samhälle utvecklas. För att tillgodose detta har exempel från verkligheten behandlats, vilka visar hur varsamma ingrepp kan appliceras utan att göra intrång på platsens särskilda karaktär och känsliga interaktioner. Med tanke på Sydafrikas ekonomiska situation har vi sökt designlösningar vilka rymms inom landets begränsade ekonomiska ramar.

DEL II

METOD GENOMFÖRANDE

Metodkapitlet är indelat i två delar, inför gestaltning och gestaltning, vilka representerar arbetets olika delar. Arbetet inleddes med att översätta och tolka tävlingens program vilket utmynnade i tre begrepp, Resilience, Ecology och Values. Begreppen, kopplade till platsens behov och förutsättningar, kom att ligga till grund för samtal och litteraturstudier. För att få klarhet i behov, funktioner och förutsättningar på platsen, krävdes en analys och inventering av Warwick Junction. Den kom sedan att ligga till grund för ett konkret gestaltungsförslag vilket omfattar området i detalj och på övergripande nivå.

2.1 INFÖR GESTALTNING

2.1.1 Översättning och tolkning av tävlingens program

Det självständiga arbetet i landskapsarkitektur har för vår del gått ut på att skapa ett relevant tävlingsförslag för UIA 2014 Student Competition, som svarar mot vårt syfte och de behov tävlingsprogrammen ger uttryck för. För att få en förståelse för tävlingens utgångspunkt och syfte inledde vi därför arbetet med att analysera de tre tävlingsprogrammen. Tävlingsprogrammen beskriver förhållandet på platsen samt vägleder de tävlande om vad som bör åtgärdas. Då tävlingsprogrammen till viss del överlappar varandra, tog vi ut de delar som hör ihop och sammanfogade under rubrikerna; *tävlingens konceptuella teman, tävlingens syfte, tävlingens frågeställningar* samt *hållpunkter för tävlingsbidraget*. Detta för att få en helhetsbild och en bättre översikt av tävlingens problematisering. För att undvika att förbise viktiga delar på grund av bristande språkkunskaper översattes programmen från engelska till svenska.

Då tävlingen utgår från fyra konceptuella teman - Resilience, Ecology, Values och Otherwhere - var det angeläget att klargöra tävlingsarrangörens definitioner av dessa genom en begreppsprecisering. Syftet med tävlingen var likaså väsentligt att tydliggöra, dels tävlingens övergripande syfte samt syftet med förslaget på de tre nivåerna. Nivåerna benämns *långsiktig – storskalig åtgärd, medelsiktig – medelstor åtgärd* samt *kortsiktig – småskalig åtgärd*.

Under rubriken *frågeställningar* sammanställdes påståenden från tävlingsprogrammen vilka vi ansåg ge uttryck för tävlingens frågeställningar. Då vissa var tydligt formulerade kunde de översättas direkt, medan andra krävde en förkortning och tolkning för att göras mer kärnfulla. För tydlighetens skull delades frågeställningarna in i två kategorier, *Warwick i förhållande till staden* och *Warwicks utveckling*. I tävlingsprogrammen kunde därefter vissa hållpunkter urskiljas och delas in i två kategorier, *förhållningssätt* och *krav*. Förhållningssätt ger vägledning för de tre nivåerna till gestaltningsförslaget, medan krav innefattar funktioner som ska återfinnas i någon av de tre nivåerna.

Avslutningsvis sammanställdes en slutsats för tävlingsprogrammen, där vårt förhållningssätt till tävlingens teman lyfts fram. I detta avsnitt beskriver vi vår uppfattning av tävlingens huvudtema, Otherwhere, samt undertemana, Resilience, Ecology och Values. Tolkningen av tävlingsprogrammen innebar att behov, funktioner och aktiviteter på platsen klargjordes samt gav en ram för det fortsatta arbetet. Tävlingens teman, Resilience, Ecology och Values, beskriver hur vi vill att platsen ska utvecklas och har därför varit vägledande i arbetet att ta fram ett relevant gestaltningsförslag. Vår tolkning av begreppen Resilience, Ecology och Values har därför legat till grund för samtal- och litteraturstudier, inventering, analys, program liksom för utformningen av gestaltningsförslaget. Resilience, Ecology och Values har på så sätt fungerat som en checklista att stämma av mot och länkat samman arbetet.

För att kunna skapa en helhetsbild av det omfattande projekt vi tagit oss an, sökte vi inledningsvis efter mer allmän information om Sydafrika. Detta för att bilda oss en uppfattning om Sydafrikas människor, kultur och historia. Därefter söktes mer specifik information om ämnen vilka vi tycker beskriver begreppen,

Resilience, Ecology och Values. Detta gjordes i form av litteraturstudier och samtal som sedan ställdes samman tematiskt.

2.1.2 Litteratur & Samtal

Litteraturgenomgång

En inledande litteraturstudie genomfördes där vi sökte information om Sydafrika i stort, med målsättningen att tillgodogöra oss grundläggande kunskaper om landets förutsättningar. Därefter gjordes en fördjupad litteraturstudie med en mer specifik informationssökning i ämneskategorier som motsvarar vår tolkning av Resilience, Ecology och Values. Fakta söktes för att vara till hjälp för gestaltungsarbetet med att förstärka platsens förutsättningar i form av resurser som oanvända ytor samt processer som informell handel. Vi valde att söka information som vi anser kan främja platsen ur en ekologisk och motståndskraftig aspekt samt som stärker människors livssituationer. Denna informationssökning berörde Durban med inriktning på ämneskategorierna; dagvattenhantering, klimatanpassning i subtropiska klimat, klimatförändringar, anpassning till klimatförändringar, framkomlighet med olika färdsätt, odling i staden samt exempel på planeringsprojekt i Afrika. Litteraturen sammanställdes efter respektive ämneskategori, för att i ett senare skede kategoriseras tematiskt under begreppen, Resilience, Ecology och Values. Litteraturstudierna gav också en grund att stå på inför de planerade samtalen.

Samtal

Då vi själva inte haft möjlighet att besöka Warwick Junction var det viktigt att på annat sätt skapa en verklig och mer ingående föreställning om platsen. Samtal genomfördes utifrån Kvaless metod, halvstrukturerad intervju (1997 s. 117). Före respektive samtal förbereddes teman med följdfrågor vilket samtalet fick kretsas kring. Samtalet kunde på så sätt löpa fritt och ge möjlighet till följdfrågor och spontana inlägg. Efter varje samtal sammanställdes den information som vi ansåg kunde bidra till vårt gestaltungsförslag.

Samtal med Leon Kuhn och Dick Urban Vestbro, vilka har anknytning till Sydafrika och Durban genomfördes. Leon Kuhn är konstnär, född och uppvuxen i Sydafrika och Dick Urban Vestbro är professor emeritus vid Kungliga Tekniska Högskolan och har yrkeserfarenhet från Sydafrika. Med både Leon Kuhn och Dick Urban Vestbro kretsades samtalen kring Sydafrikas kultur och sedvänjor, Warwick Junction, Durban utveckling och infrastruktur. Utöver dessa teman var vi också intresserade av Leon Kuhns idéer som konstnär kring alternativa designlösningar.

Warwick Junction med dess mångfald av människor och verksamheter skulle gynnas av åtgärder som ger plats för respektive verksamhet, skapa en trevligare vistelsemiljö och förbättra miljön ur en ekologisk synvinkel. För att ta reda på hur detta kan införlivas i Warwick Junction, genomfördes samtal som gav oss möjlighet att diskutera ämneskategorierna som helhet istället för varje ämne för sig. Litteraturen som går att finna är ofta ämnesspecifik och sätter sällan sitt ämne i samband med andra eller en specifik plats. Ett samtal om

dagvattenhantering fördes med Lars-Eric Lundgren, geolog på ÅFs vattenavdelning. Samtalet kretsade kring rening av vatten i en stad, fördröjning av dagvatten och återanvändning av vatten. Samtalet med Erik Johansson, civilingenjör och postdoktorand i urban climate and outdoor comfort behandlade teman i subtropiska klimat. Dessa var solenergi, byggnaders placering och material samt olika sätt att påverka en plats med subtropiskt klimat genom växt-, färg- och materialval. För att få ta del av exempel på landskapsarkitektoniska angreppssätt för gestaltning i Sydafrika, träffade vi Pia Lundgren, landskapsarkitekt med yrkeserfarenhet från Kapstaden. Samtalet fördes kring möjligheten att röra sig till fots, trygghet, liknande utvecklingsprojekt samt sydafrikaners förhållande till grönområden.

Tematisk indelning av Resilience, Ecology och Values

I strävan att i gestaltningsförslaget skapa en motståndskraftig plats som stödjer lokala processer och människors levnadsvillkor använde vi oss av begreppen Resilience, Ecology och Values. Dessa begrepp tydliggjordes genom att insamlad information från samtal och litteratur kodades och kategoriserades i tre textavsnitt med rubrikerna Resilience, Ecology och Values. Denna metod beskrivs av Kvale (1997 ss. 178-180) för kvalitativa intervjuer och kallas meningskategorisering. Denna tillämpades för att göra den information vi samlat på oss hanterbar och innefattade utöver samtal också information från litteraturstudien. Textavsnitten fungerade som hjälpmedel och gav idéer i arbetet med analys, program och gestaltningsförslag. Textavsnittet Resilience behandlar hur en motståndskraftig utveckling genereras genom brukarnas engagemang och processer. Avsnittet berör därför katalysatorer för utveckling samt processer som kan skapas eller stärkas i Warwick Junction som odling och handel. Textavsnittet Ecology beskriver Durbans klimat samt hur planering- och designlösningar kan anpassas till klimatförändringar. Values behandlar hur den fysiska miljön kan främja människors levnadssituationer. Values behandlar därför klimatanpassning i subtropiska klimat, traditioner och seder samt människans sätt att förflyttas i staden.

2.1.3 Inventering och analys av Warwick Junction

Som en del i gestaltningsprocessen för en landskapsarkitekt ingår ofta inventering och analys på plats. För vår del har denna del av arbetet komplicerats till följd av att vi inte själva haft möjlighet att besöka Warwick Junction. Det utdelade materialet från tävlingskommittén, i form av intervjuer, bilder och kartor har därför varit till stor hjälp i inventerings- och analysfasen. En känsla av platsen och dess behov av åtgärder har även kunnat skapas genom tävlingsprogrammets beskrivningar av Warwickområdet. Dessutom har Googles kartfunktion gett oss möjlighet att ta del av platsen på en mer detaljerad nivå.

Inventering och analys följdes upp av ett gestaltningsprogram, vilket utgör ramarna för gestaltningsförslaget. För att nå upp till programpunkternas intentioner, utformades ett vägledande koncept. Detta utmynnade slutligen i ett gestaltningsförslag på tre nivåer, i enlighet med tävlingens riktlinjer.

Inventering

Genom att studera kartmaterial från tävlingens hemsida samt i Googles Streetview-verktyg, kunde en inventering av Warwick Junction utföras. Kartmaterialet undersöktes för att urskilja detaljer i den fysiska miljön som strukturer, texturer och funktioner i området. Genom inventeringen skapades en uppfattning av Warwicks läge i Durban, platsens innehåll och förutsättningar. Utifrån de olika kartmaterialen sammanställdes två inventeringskartor, där den ena omfattar hela Warwick Junction-området. Den andra visar begravningsplatsen Brook Street Cemetery med de omgärdande kantzoner. Kartornas skilda detaljeringsgrad syftar till att bidra med en förståelse för platsen inför gestaltningen på de tre nivåerna. Den övergripande inventeringen gav en helhetsbild av området inför analysen på samtliga nivåer. Den detaljerade inventeringen gav framför allt ett underlag inför analysen på den detaljerade nivån.

Analys

Utifrån de två inventeringarna analyserades området på en detaljerad och en mer övergripande nivå. Till skillnad från inventering som är objektiv, värderar analysen platsen. I analysen tolkas informationen från inventeringsarbetet för att förstå vad som fungerar tillfredställande och vad som fungerar mindre bra på platsen. Därigenom tydliggörs styrkor och svagheter, vilka är väsentliga att förstå för att kunna utforma en plats som passar brukaren. I inventeringen framkommer platsens strukturer och ytor, vilka i analysen kopplas samman och visar användningen.

I analysarbetet kom tävlingens kartmaterial liksom Googles Streetview-verktyg att användas flitigt. Utifrån kartmaterialet undersöktes människors rörelsemönster, målpunkter, platsens grönstruktur liksom barriärer med stöd i Lynchs (1960 ss. 46-90) utarbetade analysmetod. I analysarbetet kom även tävlingsprogrammets texter samt intervjuer och fotografier av människor som arbetar och rör sig i området, väl till pass liksom en skönlitterär antologi om Durban. Dessa visualiserade platsen genom att beskriva invånarnas vanor samt skildra områdets karaktär. Utifrån kartmaterialet kunde vi dra slutsatser om behov och förutsättningar på platsen.

Området analyserades utifrån begreppen Resilience, Ecology och Values för att undersöka hur väl Warwick Junction svarar mot definitionerna. Precis som inventeringen, sammanställdes analysen i kartor för Warwick Junction i stort samt i detalj. Den övergripande analysen sammanställdes i en slutsats, vilken gav stöd åt utarbetandet av programpunkter samt gestaltungsförslagets samtliga tre nivåer. Den detaljerade analysen gav likaså information för framställningen av programpunkter och gestaltungsförslagets tre nivåer. Med utgångspunkt i denna analys valdes avslutningsvis en kantzona för nivån medelsiktig – medelstor åtgärd, vilken presenteras i en slutsats.

2.2 GESTALTNING

2.2.1 Gestaltningsprogrammet

Som en uppföljning till inventering och analys, utarbetades programpunkter med utgångspunkt i begreppen Resilience, Ecology och Values. För att förtydliga programpunkternas bärande idé skildras de, förutom i text, även i kartor. Programpunkterna avser att ge förutsättningar för framställandet av ett gestaltningsförslag som understödjer ett motståndskraftigt samhälle genom lokala processer samt främjar människors levnadsvillkor. Dessa programpunkter kom sedan att utgöra ramverk för gestaltningsförslagets tre nivåer.

2.2.2 Gestaltningskonceptet

Ett koncept utarbetades för att finna inspiration till applicerbara lösningar och strategier för områdets utveckling samt för att ge området en sammanhållen karaktär i gestaltningsförslaget. Konceptet innefattar fem termer, definierade genom exempel, med avsikt att konkretisera Resilience, Ecology och Values. Konceptet har också för avsikt att tydliggöra tanken kring gestaltningsförslaget för läsaren.

2.2.3 Gestaltningsförslaget

Ett gestaltningsförslag i tre nivåer, långsiktig – storskalig åtgärd, medelsiktig – medelstor åtgärd samt kortsiktig – småskalig åtgärd, utarbetades med utgångspunkt i gestaltningsprogram och koncept. Utöver gestaltningsprogram och koncept, hanterades tävlingsprogrammets krav i förslaget. De specificerade kraven innebar att övernattnings-, förvaringsmöjligheter och innovativa servicesystem hanterades i förslaget för nivån medelsiktig – medelstor åtgärd. Dessutom förlades förslagen för nivåerna, medelsiktig – medelstor och kortsiktig - småskalig åtgärd till vald kanton, vilket programmen krävde.

Då inventering och analys visade dyra storskaliga projekt som gått i stöpet, kom arbetet att fokusera på en utvecklingsstrategi där små åtgärder genererar stora förändringar. Då vi anser att det är ett realistiskt angreppssätt på planering i låginkomstländer där pålitliga och effektiva institutioner saknas och resurser för genomförande av planer är knappa. För att tydliggöra hur ett litet ingrepp, en katalysator, kan utmynna i en stor förändring för hela området, presenterades den kortsiktiga och småskaliga nivån först. Därefter presenterades nivån medelsiktig – medelstor åtgärd, vilken skildrar ett längre tidsperspektiv i större skala. Nivån långsiktig – storskalig åtgärd omfattar hela Warwick junction och utgörs av en utvecklingsplan för området med längst tidsperspektiv för implementering. Skillnad i tid och skala för förslagets tre nivåer tydliggjordes därmed genom att visa områdets utveckling över tid och med skillnad i detaljeringsgrad.

Då vi anser att ett varaktigt område kräver utveckling, vilken upprätthålls

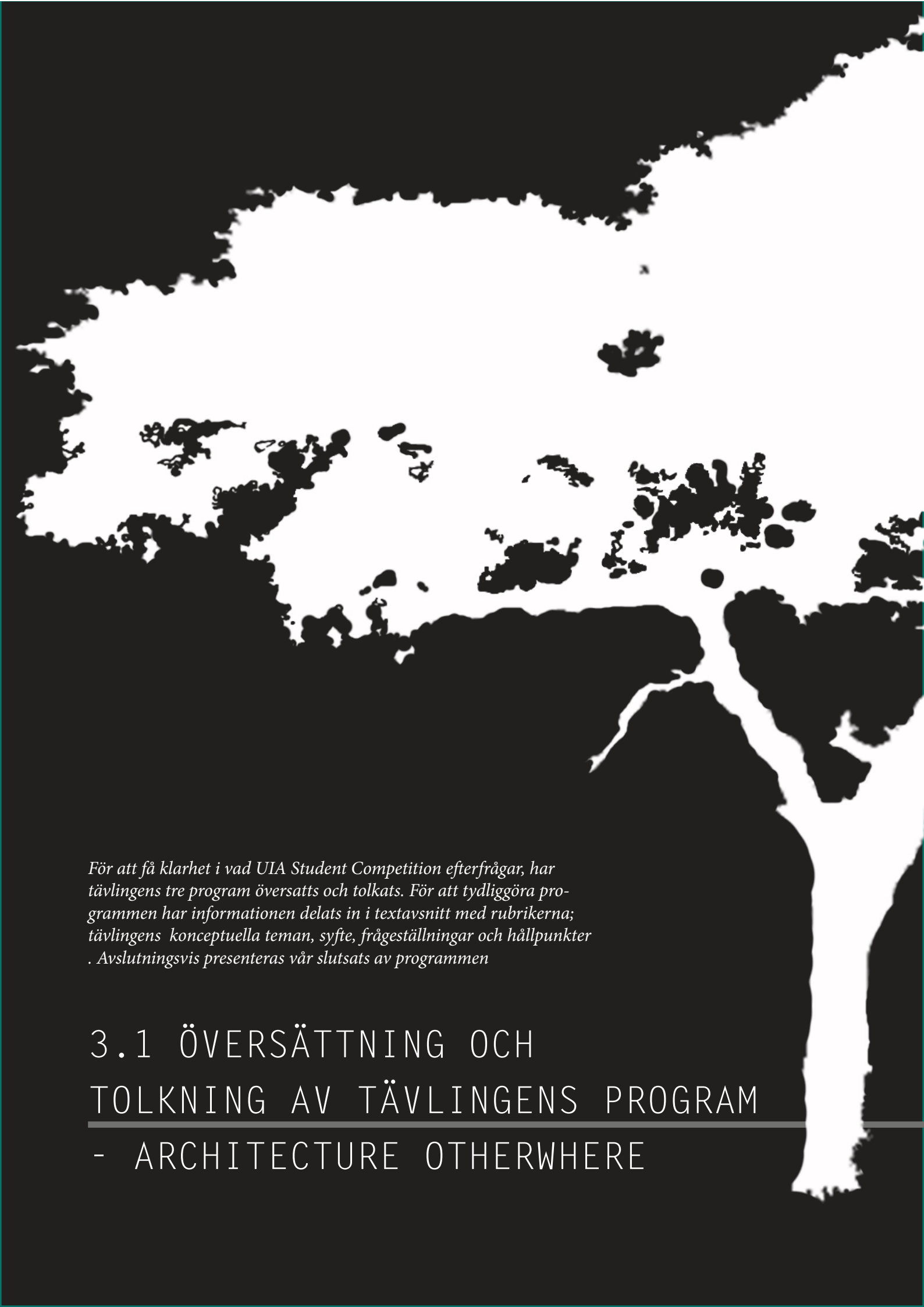
genom lokalt engagemang, har gestaltningen kretsat kring medborgardeltagande. Detta förtydligar vi i gestaltningen genom att låta spridningen av förändringar genomsyra och få fäste nivå för nivå, från en punkt till ett övergripande område.

Gestaltningförslaget presenteras i en A2-plansch för respektive nivå, vilket också utgör tävlingsbidraget.

DEL III

INFÖR GESTÅLLNING

För att få klarhet i vad UIA Student Competition efterfrågar, har tävlingens tre program översatts och tolkats. För att tydliggöra programmen har informationen delats in i textavsnitt med rubrikerna; tävlingens konceptuella teman, syfte, frågeställningar och hållpunkter. Avslutningsvis presenteras vår slutsats av programmen

3.1 ÖVERSÄTTNING OCH TOLKNING AV TÄVLINGENS PROGRAM

- ARCHITECTURE OTHERWHERE

Tävlingens konceptuella teman

Tävlingen består av fyra teman, vilka tävlingsdeltagarna ska förhålla sig till i gestaltungsprocessen. "Otherwhere", tävlingens huvudtema, ska utforskas utifrån de tre undertemana Resilience, Ecology och Values, vilka ska resultera i ett projektförslag som föreslår åtgärdsprocesser och modeller för medborgarengagemang.

Tävlingen fokuserar på att söka svar på lösningar och idéer genom att ifrågasätta, kritisera och interagera bortom den konventionella gränsen för:

- Den arkitektoniska studion/kontoret
- Den arkitektoniska litteraturen
- Arkitektens yrkeskår

Tävlingen beskriver att arkitektoniska ingripanden som förbättrar invånarnas dagliga upplevelse av staden kan bestå i att blottlägga stadens olika lager, uppmärksamma andra synsätt och skiftande sätt att göra anspråk på staden. Tyngdpunkten i tävlingen består i att finna lösningar inom andra:

- Öväntade platser
- Lokal kunskap
- Högst specifika uppfattningar
- Vanor, normer och traditioner
- Rörelsemönster

Dessa punkter kan översättas till arkitektonisk gestaltning genom koncept rörande orientering, strukturer och teknologier UIA (2013b).

Begreppsprecisering

Otherwhere

"Looking elsewhere for other ways of creating a better future", översatt till svenska som att leta på andra ställen för att på andra sätt skapa en bättre framtid (UIA 2013b).

Ledorden för att finna Otherwhere är: Annat tankesätt, annan region, annat utövande, andra discipliner, andra samhällen (UIA 2013b).

Frågor som undersöker och utnyttjar alternativa sätt att leva och bo är en global utmaning för arkitekturfältet (UIA 2013b). UIA (2013c) menar att "Otherwhere", översatt till svenska som någon annanstans, innebär att en stads unika identitet skapas genom dess olika livsstilar och övertygelser såsom filosofiska, religiösa och kulturella liksom andra sätt att leva tillsammans och integreras samt sätt att befolka utrymmen.

Resilience

Resilience, översatt till svenska som flexibilitet eller motståndskraft, beskrivs enligt UIA:s (UIA 2013c) tävlingsprogram som livsstrategier vilka har uppstått inom olika

samhällsgrupper och kritiska ingripanden som bidrar till att mildra fattigdom. Vidare förklarar UIA (2013b) att Resilience även inbegriper vikten av statliga investeringar vilken gynnar omorganisering av den rumsliga ekonomin till fördel för alla.

Flexibilitet eller motståndskraft kan enligt UIA (2013b), utforskas genom idéer om uppkomst, fattigdom, mildring samt rumslig och geopolitiska* ekonomier. Medan vissa av dessa idéer utforskar Sydafrikas problem och lösningar, finns deras betydelse inom alla former av arkitektur och utövande av global utveckling.

Ecology

Ecology, översatt till svenska som ekologi, beskrivs enligt UIA (2013c) som ett erkännande av arkitektens roll i ett större sammankopplat och systematiskt nätverk, där ett långsiktigt designperspektiv uppmuntras.

Ekologi kan enligt UIA (2013b) utforskas genom idéer om tid, evolution, system, processer och miljöfrågor. Tid, nödvändig för framtidens arkitektur, som del och helhet av design och den beslutsfattande processen. Evolution, direkt kopplat till konceptet tid, kräver processer som lyfter fram människor och platser i arkitekturprodukter. UIA (2013b) framhåller staden som ett ekosystem, där åtgärder som att infoga jordbruksproduktion i staden samt motverka utbredning av staden (urban sprawl) kan bidra till att minska ökenspridning samt skapa skydd åt hotade arter.

Values

Values, översatt till svenska som värdegrund, beskrivs enligt UIA (2013c) som idéer vilka berör specifika föreställningar hos arkitekturutövare och utbildning. Traditionella i förhållande till nutida värdegrunder ställs mot varandra. I strävan att etablera nya relationer med den levande planeten lyfts specifika utvecklingsproblem som kräver ödmjukhet och respekt mot diversiteten.

Tävlingens syfte

Här förklaras syftet med tävlingen i stort samt syftet inom åtgärderna för de olika nivåerna.

Tävlingsbidraget

The International Union of Architects (UIA) anordnar en internationell studenttävling i Durban 2014, vilken behandlar Warwick Junction och dess unika placering i centrala Durban. UIA (2013b) menar att staden utgörs av ett komplext ekologiskt system vilket främjar platsens ekonomi, kultur och sociala dynamik, där balansen i systemet upprätthålls genom att ingrepp utförs med varsamhet.

Syftet med studenttävlingen är enligt UIA (2013b) att identifiera Warwick Junctions komplexa ekologiska system. Syftet är likaså att finna gynnsamma åtgärdsprocesser som stärker, återskapar eller expanderar detta ekologiska system

* Geopolitisk definieras enligt Nationalencyklopedin som studier om staters agerande utifrån geografiska förhållanden.

liksom modeller som väcker medborgardeltagande. De åtgärder som föreslås ska stärka och förbättra de dagliga förutsättningarna för brukare och förbipasserande genom och runt Warwick Junction.

Nivåerna

”Big visions small interventions” – Stora visioner, små åtgärder (UIA 2013b).

Långsiktig nivå – Storskalig åtgärd

Långsiktiga visioner ska ses som användbara instrument i det samtida planeringsutövandet för att uppnå syftet med ett projekt (UIA 2013b).

Syftet är enligt UIA att, för Warwick Junction, skapa ett långsiktigt och storskaligt urbant utvecklingsprogram med visioner och en konceptuell design (UIA 2013b). Ett program som materialiserar mål och önsknings inom sociala, rumsliga, finansiella eller politiska strategier, eller en kombination av dessa.

Medelsiktig nivå – Medelstor åtgärd

UIA (2013b) beskriver den medelstora som en del av den storskaliga åtgärden för Warwick Junction. UIA anser att de historiska och kulturella avtrycken i Warwick Junction samt dess trottoarkanter, tagna i anspråk av försäljare, inbjuder till undersökning av förhållanden funna i de olika marknadernas kantzoner.

Syftet är enligt UIA (2013b, 2013c) att välja en av de fyra identifierade kantzoner till West Street Cemetery och där föreslå arkitektonisk åtgärd inom en medelsiktig tid och skala. Detta genom att undersöka och fokusera på förhållandet mellan kantzonen och utvecklingsstrategierna sammanställda i den långsiktiga och storskaliga åtgärden. Genom att påvisa vidden och skalan från tidigare åtgärder samt finna möjliga korsningar mellan rumslig design och alternativa stadsutvecklingsprojekt på platsen, kan syftet uppnås.

Kortsiktig nivå – Småskalig åtgärd

UIA beskriver den småskaliga åtgärden som en del av den medelstora skalans åtgärd.

Syftet är enligt UIA (2013b) att föreslå en liten, omedelbar och kostnadseffektiv åtgärd inom den valda kantzonen. Med hjälp av riktlinjerna utarbetade på lång- och medelsiktiga nivåer, ska den fungera som en katalysator för Warwick Junctions framtida urbana utveckling.

Tävlingens frågeställningar

UIA 2014:s tävlingsprogram preciserar en rad frågeställningar som vi måste förhålla oss till under gestaltningsarbetet. Dessa presenteras under teman nedan. Vissa frågor är inte direktöversatta utan är ibland förkortade, sammansatta och tolkade.

Frågeställningar för Warwick i förhållande till staden

Bortom traditionella problem som gränser, kanter och aspekter från stadsutvecklingsprogram, menar UIA (2013b) att Warwick Junction placerar sig som ett kommersiellt center för informell handel. Inklämd vid sidan om en allmän kommersiell struktur väcker den frågor som:

Vilken roll spelar Warwick Junctions rumsligt ekonomiska sammansättning inom den stadsmässiga ramen för Durban?

Hur kan den ytligt sett kaotiska informella sektorn integreras med den linjära, tillsynes ordnade strukturen av handel som finns längs de angränsande gatorna?

Hur kan Warwick Junction, i relation till sitt centrala läge i Durban, utvecklas till att upplevas som knutpunkt och landmärke? (UIA 2013b)

Frågeställningar Warwicks utveckling

UIA (2013b) menar att Warwick Junction har en karaktäristisk och särpräglad identitet. Med sina olika funktioner såsom begravningsplats och marknader med formell och informell handel väcks frågorna:

Ska Warwick Junctions mångfald och kontrast uppmuntras, hyllas eller sammanlänkas/överbryggas och i så fall med vilka medel och på vilka villkor (UIA 2013c)?

Hur fungerar utrymmet (space) som en kritik mot plats- och utrymmesstrukturen (space-place structure)?

Hållpunkter för tävlingsbidraget

Nedan följer förhållningssätt till de olika nivåerna och sedan följer specifika krav som ska ingå i tävlingsbidraget.

Förhållningssätt till de olika nivåerna

För att uppnå syftet inom de olika nivåernas åtgärder har vi tagit ut komponenter vilka UIA beskriver som särskilt viktiga att förhålla sig till för platsen som helhet liksom för respektive nivå.

Långsiktig nivå – Storskalig åtgärd

För att skapa ett storskaligt utvecklingsprogram för Warwick Junction krävs en förståelse för Durban och dess särskilda struktur och dynamik i sitt givna sammanhang (UIA 2013b, UIA 2013c).

UIA:s tävlingsprogram (UIA 2013b) betonar vikten av att ta hänsyn till de urbana och regionala karaktärerna vid skapandet av det storskaliga utvecklingsprogrammet. Dessa kan inkludera:

- Formellt och morfologiskt (urbant) landskap: kanter, gränser, knutpunkter, polycentriska strukturer och urbana nätverk.
- Socioekonomiska brukargrupper: former, strukturer och strategier

- av kommersiell verksamhet, brukargrupper, handels- och finanssystem.
- Rumsligt temporärt utövande: handel, dagligt liv, handelsstrategier, dag/nattprocesser.
- Religiösa och kulturella traditioner.
- Utvecklingsstrategier och urbana riktlinjer: statlig och kommunal reglering, stadens och regionens riktlinjer

Medelsiktig nivå – Medelstor åtgärd

UIA:s tävlingsprogram (UIA 2013b) listar följande punkter som studenterna bör ta hänsyn till för att svara på syftet för den medelstora åtgärden:

- Materialisering av den medelstora åtgärden måste inkludera ett rumsligt förslag på ett urbant/landskapligt program för den identifierade kanten som ifrågasätter idén om "otherness", annorlundaskap. Inom materialiseringsprocessen är det eftersträvansvärt att utforska blandad användning samt en integration av program, tid, aktörer och möjliga arkitektoniska strukturer.
- Som en del av det inlämnade tävlingsbidraget för den medelstora åtgärden, ska de tävlande skriva ihop en kort rådgivande text (500 ord eller mindre). Texten ska sätta ramar för och ska visa på tillvägagångsätt för den som genomför och implementerar förslaget. Fokus ligger på grafisk kommunikation.
- Det är accepterat att tävlingsdeltagare väljer att fokusera på ett specifikt identifierat behov inom området – så länge de visar på en förståelse för mångfalden och komplexiteten av Warwick.

Kortsiktig nivå– Småskalig åtgärd

Den småskaliga åtgärden, kallad katalysator, ger enligt UIA (2013b) en möjlighet att omvärdera den roll, effekt och inverkan som arkitektur och arkitektoniskt utövande alltjämt har på staden. Oavsett om katalysatorn ses som en ensam enhet eller del av en kollektiv enhet, ska den lilla åtgärden rymmas inom gränserna för:

- Budgeten (ej preciserad i programmet)
- Period för implementering (som inte får överstiga en vecka)
- Uppskattad livslängd för katalysatorn
- Länkar till andra element, verksamheter och processer
- Investerare/partners/verksamheter som bidrar till projektet

Specifika krav

UIA (2013b) understryker tre specifika behov av funktioner som ska ingå i tävlingsbidraget. I förslaget för den medelstora åtgärden ska dessa funktioner tydligt framgå samtidigt som de ska beröras för den små- och storskaliga åtgärden. De tre funktionerna listas nedan tillsammans med tillhörande frågeställningar:

Övernattningsmöjligheter till rimligt pris

Warwick Junction med dess många aktiviteter är i behov av prisvärda övernattningsmöjligheter för bland annat handlare. Lösningarna på övernattningsproblematiken kan innebära enklare typer av boenden som uthyrning av sängar eller sovplatser intill marknadsstånden. Hur kan dessa övernattningsmöjligheter utformas för att erbjuda användaren en effektiv lösning som upprätthåller en god standard och värdighet (UIA 2013b)?

Innovativa servicesystem

Warwick Junction med dess förfall av faciliteter där servicefunktioner som tvättinrättningar med översvämningar och stank från smutsigt vatten kräver direkta åtgärder. Denna situation vittnar om en ambivalent syn på Warwick och all informell aktivitet och bosättning. Hur ska problemen med servicefunktionerna hanteras? Kan stadens servicesystem uppgraderas eller ska området sikta på att bli ett slutet system där minimala resurser går till spillo och minimalt med avfall återförs till staden (UIA 2013b)?

Förvaringsmöjligheter

Där det finns informell handel, finns alltid ett behov av innovativa förvaringslösningar för handelsvaror. Många handlare säljer sina varor direkt från trottoaren och på platser som saknar säkra förvaringsmöjligheter. Hur kan denna problematik behandlas och införlivas i programmet för den medelstora och småskaliga åtgärden (UIA 2013b)?

Vår slutsats av programmet

Tävlingens program kretsar kring fyra teman, varvid "Otherwhere" utgör huvudtemat som bör utforskas genom Resilience, Ecology och Values. Utifrån en landskapsarkitekts angreppssätt tolkas och definieras dessa för att utgöra en bas och motivering till vår gestaltning. Utifrån UIA:s tävlingsprogram definieras ordet Resilience som en typ av motståndskraft, hur städer och platser växer fram som en konsekvens av människors behov och överlevnadsinstinkter. Vi tolkar det som en utveckling där städer eller platser skapar processer som till stor del driver sig själva och delvis tål yttre påfrestning. Kan dessa platser utvecklas och fortleva utan yttre stöd och utan att tära på yttre och inre tillgångar, kan de anses vara motståndskraftiga, resilienta. Mycket enkelt beskrivet, platser som klarar sig själva. Resilienta angreppssätt i Warwick Junction handlar därför om att understödja befintliga aktiviteter tillsammans med nya, låta dem utvecklas, stå på egna ben för att stärka platsen och förbättra människornas levnadsvillkor. Resilience är nära sammankopplat till undertemat Values, värdegrund, vilken handlar om platsens förutsättningar som tillsammans utgör människornas levnadsvillkor. Medan Resilience handlar om att sätta igång processer där människorna själva skapar en hållbar utveckling innebär Values att stärka den fysiska miljön för att underlätta

människors vardagsliv. Values som angreppssätt handlar om att utforma den fysiska miljön för att främja människan på platsen. Vi anser att Ecology handlar om att se till en plats resurser och samspel, att ta tillvara, stödja samt nyttja utan att utnyttja. Genom att se resurserna som finns, effektivisera och stärka samspelet kan Ecology appliceras på platsen.

Tävlingsprogrammets definition för begreppet "Otherwhere" är något diffus. Det framgår dock att "Otherwhere" syftar till att ifrågasätta de miljögestaltande disciplinernas konventioner vad gäller utgångspunkt, arbetsmetod och presentation. Vi tycker oss också ana att begreppet i själva verket ryms inom och utgörs av vad som försiggår i Warwick Junction. Den informella handeln och det okontrollerade sättet staden vuxit fram på kan alltså ses som levande exempel på Otherwhere. Vi anser därför att Otherwhere i själva verket redan inbegriper den unika, mångskiftande, tillfälliga och spontana plats Warwick Junction utgör. För oss handlar det således om att förbättra och förstärka områdets kvaliteter, legitimera det tillfälliga och förstå vad som upprätthåller platsens funktioner och processer. Detta med hjälp av en förståelse för Durban och Warwick Junction samt genom fördjupning utifrån vår tolkning av Resilience, Ecology och Values.

En motståndskraftig plats som stödjer lokala processer och människors levnadsvillkor sammanfattar begreppen Resilience, Ecology och Values. Dessa begrepp är vår utgångspunkt i arbetet inför gestaltningen.

Kapitlet inleds med en beskrivning av Resilience genom en fördjupning i katalysatorer för utveckling samt odling och handel. Därefter behandlas Ecology vilken beskriver Durbans klimat samt hur planering- och designlösningar kan anpassas till klimatförändringar. Avslutningsvis behandlar Values hur den fysiska miljön kan främja människors levnadssituationer. Detta genom att anpassa utformningen efter ett subtropiskt klimat, se till traditioner och seder samt människans sätt att förflytta sig i staden.

3.2 TOLKNING AV RESILIENCE, ECOLOGY & VALUES

If you want to go places, start from where you are.

If you are poor, start with something cheap.

If you are uneducated, start with something simple.

If you live in a poor environment, and poverty makes market small, start with something small.

If you are unemployed, start with using your own laboring power, because any productive use of it is better than letting it lie idle.

(Mc Robbie & Schumacher 1966 se Hamdi 2004, s. xiii)

Katalysatorer

Synen på utveckling och synen på projekt i utvecklingsländer har inte alltid sett likadan ut. Nabeel Hamdi (2004 ss. 13-15), arkitekt och utvecklingsarbetare, menar att utveckling tidigare sågs som något linjärt med ett distanserat förhållande till utvecklingsområdet. Utvecklingsarbete var en hjälp utifrån, någon bistods något, som denne själv var oförmögen att tillgodogöra sig. Hamdi (2004 ss. 13-15) klargör att synen på utveckling idag är mer processinriktad. Därmed menas att utveckling är en pågående process som varken har en början eller ett slut, men vilken ibland kan behöva åtgärder som skapar möjligheter och agerar som katalysator för förändring. Utvecklingsarbetet, menar Hamdi (2004 s. 116), handlar om att skapa strukturer, rumsliga så väl som organisationsmässiga, vilka möjliggör uppkomst av andra mer spontana strukturer. Hamdi (2004 s. 96) förklarar att ett återkommande tema i hans eget arbete är relationen mellan de skapade strukturerna och de som får möjlighet att utvecklas av sig själva. De skapade strukturerna ger stabilitet och bidrar med regler och rutiner vilka är nödvändiga för ett effektivt och fungerande samhälle. Samtidigt bidrar de spontant uppkomna strukturerna med kreativitet, flexibilitet och nyskapande genom sin förmåga att utvecklas och vara anpassningsbara för förändringar. Han påpekar att platser skapade av människan alltid innehåller och behöver både skapade och spontana strukturer (Hamdi, 2004 s. 97). I mångt och mycket handlar det därför om att kombinera ordning och frihet vilket Hamdi (2004 s. 116) likställer med att skapa en balans mellan motsatser där det ena inte utesluter det andra.

Vad gäller formen för olika utvecklingsprojekt kan den variera mellan mindre företag, stora organisationer eller en hybrid med flera organisationer, företag samt medborgerliga engagemang, menar Henrik Ernstson (2011), postdoktorand i historia vid Stanford University. Hamdis (2004 s. 116) motsatsförhållande är även här aktuellt. Han tillägger därför att behovet av lika delar stora som små organisationer och både offentliga och privata aktörer är avgörande för att finna nya former av partnerskap, bygga nätverk och skapa kommunikation för en fortsatt utveckling. Känslan av partnerskap och en ömsesidig respekt, påtalar Hamdi (2004 s. 109), skapas genom att klargöra att alla

har lika ansvar och rättigheter men även en möjlighet att påverka. Samtidigt bör det finnas en medvetenhet om att relationen mellan aktörer sällan är jämbördig, vilket även gäller förhållandet mellan staten, marknaden och samhället (Hamdi 2004, s 109).

En svårighet som Hamdi (2004 s. 104) ger uttryck för är utvecklingsprojektens faktiska realisering. Analyser och studier för utvecklingsprogram är tidskrävande och innan verkställande hunnit ske kan ett maktskifte inträffa som gör arbetet inaktuellt. Även förarbetet kan utgöra ett hinder för en konkretisering genom att tillföra för höga kostnader. Titeln på Hamdis bok, *Small Change*, antyder att en liten och stegvis förändring därför kan vara mer effektiv i detta sammanhang.

Handel

Hamdi (2004 s. xiii) beskriver hur den informella handeln, osynlig och vid sidan om den formella, försörjer en ofta snabbväxande befolkning. En viktig plats i Durban för den informella handeln är Warwick Junction (UIA 2013), vilken bereder plats för en stor andel människor som står utanför den formella ekonomin. Till denna grupp hör bland annat en stor del andel försäljare vilka avsatts en yta för försäljning mot betalning av en avgift till staden, menar Kuhn² (se bild 1 och 2).

Durban har precis som många andra storstäder en komplex uppbyggnad med flera utsatta grupper. Läraren och konstnären Leon Kuhn², född och uppvuxen i Sydafrika, beskriver att dessa grupper främst utgörs av kvinnor och barn samt hemlösa och prostituerade. Kuhn², beskriver hur hela familjers ekonomier kan främjas genom att stärka kvinnornas roll på arbetsmarknaden. Han menar att det

©

UIA student competition 2013

Bild 3. Bilden visar en av de informella handlarna i området och deras provisoriska försäljningstånd.

²Leon Kuhn konstnär och uppväxt i Sydafrika, samtal den 5 november 2013

har visat sig att kvinnors inkomster i större utsträckning går direkt till det egna hemmet. För att få insikt i dessa gruppers behov resonerar Kuhn² kring att skapa samarbeten med frivilligorganisationer, vilka är vanligt förekommande i landet, och ofta arbetar aktivt med medborgardeltagande. I likhet med Hamdi (2004 s. 116) och Ernstson (2011) menar Kuhn² att kontakten med organisationer är viktiga i projekt rörande samhällsutveckling och kan utgöra en väsentlig kontakt i efterfrågan att finna anpassade lösningar för utsatta grupper. Kan åtgärder finnas som förbättrar villkoren för dessa grupper kan det gynna områdets utveckling och på så sätt göra det mer motståndskraftigt.

I sammanhanget att finna sätt att stärka den informella handeln, lyfter Kuhn² fram mikrolån som ett alternativt sätt att gynna kvinnors företagsamhet. Genom att låna ut en liten summa pengar, för exempelvis inköp av bord eller varor, kan kvinnorna bygga upp sin verksamhet, återbetala lånet med vinsten och få ett nytt större lån. På så sätt stärks den ekonomiska utvecklingen på ett hållbart sätt utan att stora risker och insatser och människorna kan i sin egen takt bygga upp en verksamhet. Till skillnad från tillfälliga stora hjälpprojekt, inrättade av utomstående organisationer där ansvaret sedan lämnas över till lokalbefolkningen, uppmuntrar denna metod människorna på platsen att vara drivande från första början. Hamdi (2004 s. 56) påtalar att en insats som främjar en brukargrupp, dock kan leda till försämrade villkor för en annan. Han menar därför att det är viktigt att försöka förutse och planera för att åtgärda eller minimera sådana effekter.

UIA student competition 2013
Bild 4. Den informella handeln tar sig olika uttryck och tar olika stora ytor i anspråk.

Odling

Kapstaden, en storstad i södra Sydafrika beskrivs av Ikhlef et al. (2011) i likhet med Durban, som en fragmenterad stad med en stadsplanering där den fattiga befolkningen är lokaliserad till stadens kantzoner. En stadsstruktur vilken begränsar den fattiga befolkningens möjlighet att vara en del av den formella ekonomin. Detta har tillsammans med den nationella energikrisen liksom den regionala vattenkrisen, ökat utbredningen av fattigdom samt minskat food security, matsäkerheten. Begreppet definierar Ikhlef et al. (2011) som en fysisk och ekonomisk tillgänglighet till mat som uppfyller människors näringsbehov samt matpreferenser.

Ikhlef et al. (2011) beskriver att matproduktionen och konsumtionen blir allt mer global och storskalig med ett fåtal supermarket-kedjor. Denna utveckling riskerar att hota ekologiska system och människors hälsa, där dålig kosthållning är ett växande problem. Utvecklingen försvårar också de småskaliga lantbrukens existens med lokalt och småskaligt producerad mat. Ikhlef et al. (2011) menar att dessa lantbruk utgör en nyckelfunktion för att motverka food insecurity, motsatsen till food security.

Ikhlef et al. (2011) nämner att matproduktion kan fungera som en katalysator för förändring inom flera fält; socialt, ekologiskt, spatialt, utbildnings- och hälsomässigt samt ekonomiskt. Småskalig matproduktion i sig kan leda till att nya nätverk skapas liksom en möjlighet till individuell utveckling. Socialt, skriver Ikhlef et al. (2011), kan det bidra till att stärka den individuella personen, men också skapa ett kollektivt ansvar och engagemang. Författarna beskriver att lokal odling kan bidra till att stärka ekologiska system samt mikroklimat. Genom lokalt omhändertagande av organiskt avfall och dagvatten kan exempelvis jordkvaliteten förbättras. Även utvecklingsarbetaren Robert Small (2011), framhåller det småskaliga lantbruket som positivt i jämförelse med det storskaliga. Han menar att en småskalig odling kan bidra till att minska påverkan på klimatet genom kortare transporter och därmed minskat utsläpp av koldioxid. Bortsett från en ekologisk effekt, menar Ikhlef et al. (2011) att växtlighet också påverkar utemiljön visuellt positivt. Utbildningsmässigt kan odling fungera som ett verktyg för invånarna genom att höja medvetenheten för vardagslivet och en känsla av att de tillför något till samhället. Odling bidrar på sätt till att skapa mening i tillvaron. Även hälsan påverkas positivt, genom att människornas basala näringsbehov tillgodoses. Ikhlef et al. (2011) understryker att matproduktion även är ett verktyg för att öka den spatiala rättvisan inom samhället, det vill säga allas rätt till utrymme. Slutligen beskriver hon att odling skapar en ekonomisk möjlighet till att delta i den informella ekonomin. I en vidare mening tillträde till den formella marknaden. Hamdi (2004 s. xiii) framhåller också att informella företag, givna rätt förutsättningar, skulle kunna utvecklas, expandera och till slut bli en del i den formella ekonomin.

I samtalet med Leon Kuhn² förs konversationen in på möjligheten att odla i Warwick Junction. Kuhn² förklarar att förutsättningarna bör anses som goda. Grödorna som främst konsumeras i matlagningen utgörs av tomat, kål, lök, vitlök, potatis och spenat, där majs utgör huvudföda.

Klimatet

Durban har ett subtropiskt klimat med varma somrar och milda vintrar, hög luftfuktighet och små dagstemperaturvariationer (de Schiller & Evans 1998). De regnigare sommarmånaderna sträcker sig från november till och med mars medan de torra och regnfattiga vintrarna infinner sig mellan april och oktober (Zawilska & Brooks 2011). Under de varmaste månaderna är medeltemperaturen över 20°C och under de kallaste runt 10°C (Jordens klimat). Nattemperaturen kan vara sval och ibland närma sig frosttemperaturer (Jordens klimat).

Trots det subtropiska klimatet har Durban relativt stora nederbördsmängder och är betydligt mer fördelaktigt vad gäller vattenresurser jämfört med övriga Sydafrika (Perkins 2013 s. 88). Perkins (2013 s. 88) menar att det trots detta fortfarande finns stora framtida klimatutmaningar vilka staden måste hantera. Vad som går att utläsa om klimatförändringarna är att temperaturen i Durban kommer att stiga ungefär 2-3°C och den dagliga minimitemperaturen kommer att öka 3-4° C över samtliga årstider, enligt Perkins (2013 s. 88). Samtidigt kommer varmfronten (heat waves) att öka mellan oktober till mars med fler dagar där temperaturer överstiger 30°C. Forskning tyder på att en tio- till tjugoprocentig ökning av regnmängden väntas fram till mitten av seklet (2050) med fler dagar där regnmängden överstiger 10 mm. En förhöjd avdunstning förväntas i och med den ökade regnmängden samt temperaturen (Perkins 2013 s. 89). Dessa oberäkneliga väderförhållanden skapar stora utmaningar för Durban utveckling, menar Perkins (2013 s. 89) och framhåller att följderna kan resultera i:

- Fler stormar
- Fler översvämningar
- Minskad vattentillgång

Detta leder i sin tur till:

- Klimatflyktingar och därmed en högre belastning på Durban som kräver utökad infrastruktur och resurser
- Hälsoutmaningar
- Minskad jordbruksproduktion
- Biodiversitet samt ekosystem påverkas eller går förlorade

Anpassning till klimatförändringar

Debra Roberts (2008), ledare för Environmental management Department på eThekwinis kommun, anser att det inte längre handlar om att minska eller mildra utsläpp samt klimatförändringar, utan snarare om att skapa lösningar anpassade

till förändringarna. Förutom att skapa skydd mot sol och kraftiga regn samt utbilda och forska kring förändringarna, menar Roberts (2008 s. 529) att det är särskilt viktigt att anpassa efter den förändrade tillgången på vatten. Den ökade nederbörden och den förhöjda temperaturen riskerar att öka ytavrinningen, något som kommer belasta ett redan påfrestat system ytterligare (Perkins 2013 s. 89). Roberts (2008 ss. 530-532) menar att en mycket aktuell planeringsfråga för Durban därför handlar om att kunna omhänderta vatten lokalt för att minska risken för överbelastning och förhindra översvämningar med kontaminerat vatten. Det handlar därmed om att förebygga snarare än att skapa katastroflösningar. Lars-Eric Lundgren³, geolog som nu arbetar på ÅF:s vattenavdelning, definierar lokal dagvattenhantering som ett sätt att fördröja vatten. Genom exempelvis genomsläppliga beläggningar, gröna tak eller öppna diken leds vatten från vägar och tak i en långsammare takt, beskriver Lundgren och Svenskt Vatten (2011). På så vis samlas inte allt vatten i en punkt samtidigt utan når recipienten succesivt. Fördröjningen, menar Lundgren, gör att partiklar får tid att sedimentera och därmed blir vattnet som leds vidare renare. Lundgren påpekar också att vatten som inte kommer i kontakt med gatan och dess föroreningar kan samlas in och används för till exempel bevattning. Även Perkins (2013 s. 90) framhåller ett behov av lösningar där den ökade nederbörden kan utnyttjas genom att exempelvis samla regnvattnet eller lagra vatten i grundvattendepåer. Vidare påpekar Perkins (2013 s. 90) att framtida vattenbehov kräver insamling, rening och förvaring av vatten för att kunna försörja hushållen.

Ett förväntat varmare och torrare klimat i delar av landet ger konsekvenser för människornas levnadsvillkor, menar Roberts (2008) och Perkins (2013 s. 20). De beskriver ett redan begynnande tillstånd där människor tvingas flytta till staden från torra och obrukbara områden, då det inte längre går att förutse regnperioder och trygga matförsörjningen. Därmed läggs också en större börda på redan hårt utnyttjade resurser inom staden, där Durban redan kraftigt växande befolkningen förväntas öka ytterligare (Perkins 2013 s. 90).

I ett försök att skapa lösningar som skulle kunna minska bränslekostnader för en fattig befolkning finns studier kring lösningar som kan ligga utanför det statliga nätverket av servicesystem. Studier gjorda av Zawilska och Brooks (2011) visar att det finns möjligheter för ett införande av solceller som ett alternativt energilag vilket gör befolkningen mindre beroende av statligt tillhandahållen el. Erik Johansson⁴, civilingenjör och forskare vid Lunds Universitet, ger exempel på liknande lösningar utförda i Kina och Tanzania. Johansson anser att det därför finns goda skäl att tro att även Durban har förutsättningar, både organisatoriskt och kostnadsmässigt, att kunna använda sig av denna energiform.

Ett förändrat klimat drabbar inte bara människorna, det skapar även konsekvenser i växt- och djurlivet. Durban artdiversitet är hög med många endemiska arter och benämns därför som en av jordens hotspots. Perkins (2013 s. 93) och Roberts (2008 s. 523) menar att klimatförändringarna och den urbana

²Lars-Eric Lundgren geolog på ÅFs vattenavdelning, samtal den 20 november 2013

⁴Erik Johansson civilingenjör och forskare vid Lunds Universitet, samtal den 1 november 2013

tillväxten utgör ett stort hot mot dessa existerande arter och biom. På grund av känsligheten hos de sammankopplade system biodiversitet utgörs av, beräknas förändringar i temperatur och nederbörd orsaka en halvering av nuvarande biom (Perkins 2013 s. 93). Den nuvarande befolkningsskoncentration i Durban rymmer trots allt en stor andel naturreservat, vilket Perkins (2013 s. 93) menar, bidrar till en något unik stad. Nära stadskärnan finns remsor av orörda ytor mellan exploaterad mark (Perkins 2013 s. 93).

Klimatanpassning

I ett varmt och fuktigt klimat som Durban, finns vissa riktlinjer att förhålla sig till vad gäller utformning av en plats för att skapa ett behagligt mikroklimat, både vad gäller materialval men också placering av funktioner. de Schiller och Evans (1998) beskriver i sin artikel "Sustainable urban development: design guidelines for warm humid cities" förhållningssätt för att skapa behagliga miljöer med hjälp av klimatet. Detta beskriver också Erik Johansson under vårt samtal.

Under samtalet konstaterar Johansson att Durban relativt behagliga temperatur, där sommaren präglas av mer molnighet medan solen lyser starkare på vintern och regn faller året runt, framför allt kräver regn- och solskydd för en god komfort. Han menar att dessa både kan bestå av byggda element eller av växtmaterial som träd och klängväxter. Johansson nämner arkaden som ett exempel på byggnadselement, en konstruktion som är vanlig vid medelhavet liksom i mellanöstern. Arkaden bidrar till en god komfort då den skyddar brukaren från den starka solstrålningen, samtidigt som den är genomsläpplig för vind. Johansson påpekar att liknande konstruktioner, men mindre permanenta, kan skapas med hjälp av tak i segelduk. Dessa tillåter vinden att passera samtidigt som brukaren skyddas från solens strålar. de Schiller och Evans (1998) framhåller att solskydd framför allt krävs på västsidor om hus och tak. I östlig riktning är det ej lika kritiskt då solinstrålning på morgonen ofta dämpas av moln. Vidare nämner Johansson kulörer i utomhusmiljön som en viktig faktor att ta hänsyn till, något som också de Schiller och Evans påpekar. Ljusa kulörer är att föredra framför mörka. Ljusa kulörer absorberar mindre värme från solen, vilket gör att mindre värme leds ner och värmer upp området där människorna vistas. Samtidigt lyser de upp miljön. Nackdelen med ljusa färger är att de reflekterar och kan orsaka bländning, men i en stadsmiljö menar Johansson⁴ att detta inte bör utgöra ett problem då ytor snabbt blir mattade av smuts.

Vegetationens positiva effekt på det upplevda klimatet är något som tas upp av både Johansson samt de Schiller och Evans (1998). Den verkar temperatursänkande med en beskuggande liksom en absorberande funktion. Johansson påpekar att fördelen med att använda växtmaterial i ett beskuggande syfte, är att det framkallar en slags dubbel effekt. Dels genereras ingen värmestrålning, vilken annars transporteras ner och värmer upp luftrummet under växten i samband med solinstrålning. Det betyder att markytan ej värms

upp i lika hög grad, vilket bidrar till att värme genererad från marken minskar. de Schiller och Evans (1998) påtalar också fördelen med användning av gröngjorda ytor i staden, där de nämner att avdunstning från växtens blad kyler solbelysta ytor och på så sätt kan underlätta en reglering av temperaturen i staden. De tillägger vidare att en reglering av temperatur också kan understödjas genom vatten- och trädbälten i öst-västlig riktning permeabla för luftströmmar. de Schiller och Evans (1998) skriver att avdunstning från vattenelement sänker maxtemperaturen. Johansson⁴ påpekar dock att detta skulle ha en ringa effekt i Durban med tanke på det redan fuktiga klimatet. Istället menar Johansson, att i Durbans fuktiga klimat kan den kylande fukten som vattenelement bidrar med, snarare ge upphov till ökat obehag då det redan fuktiga klimatet späds på. Han framhåller samtidigt att denna inverkan förmodligen är försumbar och att vattenelement därför kan användas i andra syften än för temperatursänkning, som exempelvis för dagvattenhantering.

Temperaturen i Durban sjunker som lägst till 5 °C. Johansson påpekar därför att övernattningsbostäder måste kunna stänga ute kylan, men ej är i behov av isolering. Under sommartid, då temperaturen är som högst, kan det krävas att övernattningsbostäderna går att ventilera för att släppa ut värme. Som takmaterial är gröna tak ett gott alternativ, både vid regnfall för infiltration liksom vid solsken, då de reflekterar värme samtidigt som värmen isoleras i bostaden vintertid. För att gröna tak ska vara ekonomiskt försvarbara att använda krävs det emellertid att det finns en etablerad marknad i Sydafrika. Andra takmaterial som kan användas är exempelvis plåt, men detta material kräver en innertakskonstruktion för att hålla kylan ute. Vidare påpekar Johansson att om övernattningsutrymmena också ska användas dagtid, till exempel som förråd, krävs det att husen kan ventileras dagtid. Det är nämligen på dagen som höga temperaturer utgör ett problem. Placeringen liksom utformning av byggnader är också av vikt för att minimera temperaturförändringar. Långsmala hus är att föredra, med långsidorna i nord- och sydlig riktning, vilket skapar en kortare väg för vinden att passera samtidigt som en större yta täcks upp i vindens riktning. Större element bör inte heller placeras så att de blockerar sjöbriseffekten, en effekt som Johansson menar att Warwick Junction bör svalkas av.

Traditioner och seder

Kuhn beskriver sydafrikanerna som ett stolt folk, både över sitt ursprung och sitt land. Kulturen präglas av en öppenhet, där människor gärna pratar högljutt och spontant med personer de inte känner. Kuhn² berättar hur människor genom att prata högt med varandra visar att konversationen inte har något att dölja. Vidare beskriver han kulturlivet, där sång och dans är en stor del av vardagen och gärna uppstår spontant. Kuhn berättar om hantverkstraditioner i Sydafrika där handarbete är utbrett och framför allt utgörs av "beadwork", en form av pärlbroderi, där olika färgkombinationer och sammansättningar av mönster har varierande betydelser. Kuhn² nämner att beads i många fall används för att sända kärlekshälsningar.

⁴Erik Johansson civilingenjör och forskare vid Lunds Universitet. samtal den 1 november 2013

²Leon Kuhn konstnär och uppväxt i Sydafrika, samtal den 5 november 2013

Englund⁵ påpekar att gatan i Sydafrika innehar samma funktion som torget i Europa. Det är kring gatan folk samlas för att mötas och umgås. Vidare påpekar Englund att också förhållandet till naturen skiljer sig från Europa. Under apartheid-tiden förvisades den svarta befolkningen från natursköna områden till anvisade kåkstäder, vilket Englund menar har lett till att många idag upplever naturen som ett hot. Englund menar därför att det i dagens samhälle är viktigt att arbeta för att återskapa en god relation till naturen, något som kan etableras genom att återskapa ett förhållande mellan plats och människa liksom en känsla av äganderätt.

För många av de människor, som befinner sig i Warwick Junction under dagen, präglas dygnet av långa resor med få timmars sömn i hemmet, beskriver Kuhn. Många av dessa människor är kvinnor, kvinnor som reser till marknadsplatsen för att sälja sina varor. Resan startar redan tidigt på morgonen för att de ska hinna fram i tid och avslutas sent på kvällen, vilket bidrar till att många kvinnor sover under resan till arbetet. Till Warwick Junction reser också folk för att byta transportmedel eller för att uppsöka sjukhus och andra institutioner som finns i staden, beskriver Kuhn. Det är alltså en varierande skara människor som kan tänkas övernatta och vara i behov av övernattningsmöjligheter i området. Kuhn beskriver att kvinnorna är extra utsatta i området samt att den etniska sammansättningen varierar och syftar på att en god idé kan vara att möjliggöra separerade övernattningsplatser för kvinnor respektive män och för olika folkgrupper.

Att förflytta sig

Apartheidregimens stadsplanering återspeglas också i Durban's infrastruktur, beskriver Vestbro¹. Han menar att stadens utbredning och de stora avstånd som finns mellan aktiviteter och funktioner kräver en god infrastruktur. Han påpekar att den kollektivtrafik som tidigare fanns, i form av tåg och buss, i stort brutit samman sedan apartheidssystemets fall. I dagens Durban har en stor andel minibuss-företag växt fram och ersatt kollektivtrafiken. Dessa kör enligt en bestämd rutt och styrs enligt Vestbro och Kuhn av maffiaorganisationer och är därför svåra att reglera och kontrollera.

Kuhn berättar vidare att Durban's minibussar nyligen uppgraderats, och att de rymmer cirka tjugo personer om bussarna packas riktigt fulla. Färdmedlet kan i västerländska ögon anses billigt, men enligt Vestbro är kostanden oöverkomlig för många människor. Kuhn menar därför, att det är väsentligt att kunna röra sig till fots så långt det är möjligt för människorna i området. Vestbro¹ beskriver vidare att de allra fattigaste inte har möjlighet och råd att förflytta sig dit arbeten finns, något som ytterligare försvåras av att de privatägda minibuss-företagen finns där lönsamheten är, vilket inte alltid är där människor bor. Billigare och snabbare transporter skulle vara en god förbättring i Durban, menar Vestbro. Han fortsätter med att beskriva hur fungerande myndigheter och planeringsinstitutioner är en

⁵Pia Englund, landskapsarkitekt vid Nyréns med erfarenhet i fält från Sydafrika, samtal den 12 november ²Leon Kuhn konstnär och uppväxt i Sydafrika, samtal den 5 november 2013

¹ Dick Urban Vestbro professor emeritus på Kungliga Tekniska Högskolan, samtal den 4 november 2013

förutsättning för att kunna etablera statliga transportsystem. Det är oftast betydligt lättare att återupprätta ett tidigare system när kunskap och strukturer fortfarande lever kvar. Han nämner också att vägnätets kvalité kan vara en anledning till att minibussarna vuxit fram i många delar av världen. Genom dess förmåga att ta sig fram på nästan obefintliga vägar har dessa varit överlägsna större fordon. Vestbro återknyter dock till sitt resonemang om Durban s välutvecklade infrastruktur genom att poängtera att det finns förutsättningar för andra transportmedel att ta sig fram på vägarna.

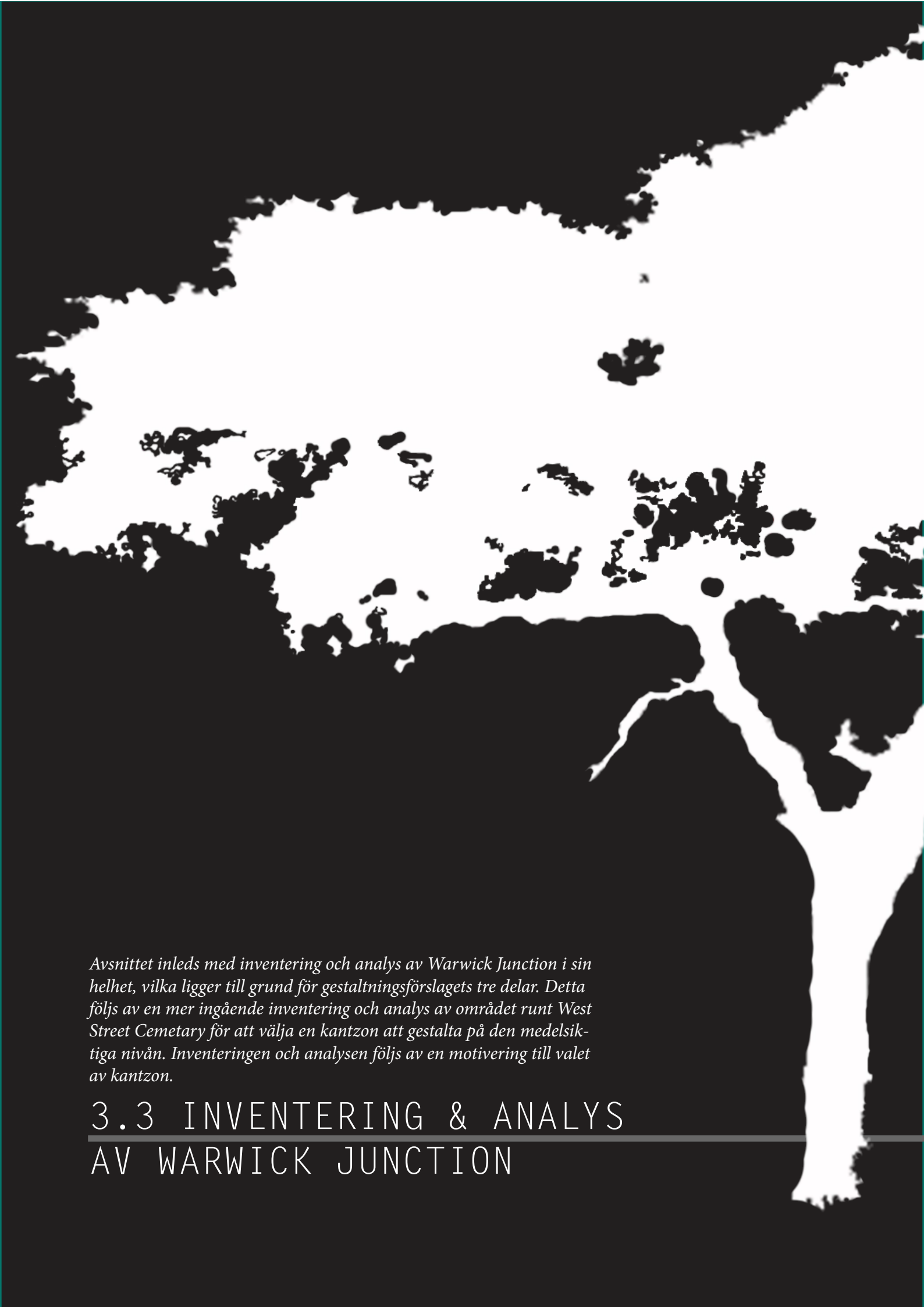
En cykeltradition är något som Vestbro menar saknas i Durban. För människor utan medel att färdas mellan stadens delar, ser han cykeln som en prisvärd och möjlig lösning. Den skulle kunna förbättra både levnadsvillkoren och miljön för stadens invånare. Den stora utmaningen ligger i att väcka intresset för cykling och dessutom att skapa en trafikmiljö som är säker att vistas i. Kuhn² som är en aktiv cyklist i Stockholms innerstad, ser också en problematik i att främja cykeltrafik inom Warwick Junction och Durban i stort. Med anledning av den intensiva trafiksituationen med många taxibilar som kör vårdslöst och saknar respekt för gångytor, anser Kuhn liksom Vestbro att det krävs stora insatser och åtgärder i form av fysiska hinder och trafikseparering för att främja cykeltrafiken. Vestbro menar också att engagera vissa etablerade grupper, exempelvis föreningar med tävlings- och hobbycyklister, kan fungera som en språngbräda för att inspirera till en cykelkultur i Durban. Att utemiljöns kvalitet också kan påverka användningen av trafikmedel, där en behagligare miljö med skugga och svalkande vindar kan uppmuntra gång och cykling (Evans och de Schiller 1998).

Att kunna ta sig fram till fots och känna sig trygg under sin promenad är av stor vikt menar Pia Englund. Hon berättar om projekt i Kapstaden där arbetet har fokuserat på säkra gångstråk mellan staden och dess kantområden, och att trygghetsaspekten har uppnåtts genom belysta och punktvis bevakade huvudstråk. Khayelitsha är ett exempel i Sydafrika där sådana insatser gjorts för att skapa en känsla av trygghet i ett område med hög kriminalitet (VPUU). Violence Prevention through Urban Upgrading Programme, (VPUU) förklarar att åtgärder i form av en förbättrad utformning tros bidra till en upplevd trygghet, oavsett om miljön är säkrare eller ej.

¹ Dick Urban Vestbro professor emeritus på Kungliga Tekniska Högskolan, samtal den 4 november 2013

² Leon Kuhn konstnär och uppväxt i Sydafrika, samtal den 5 november 2013

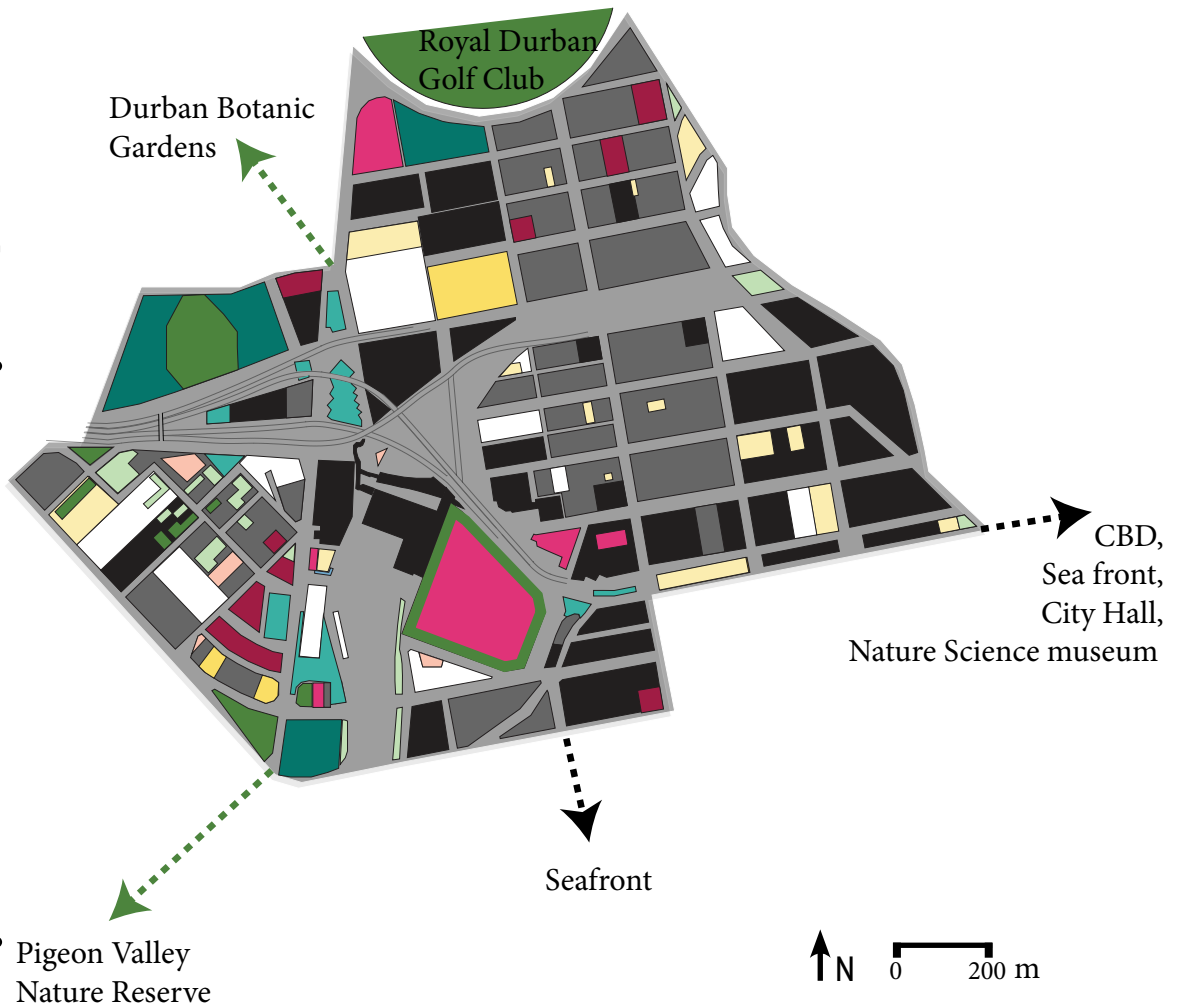
⁵ Pia Englund, landskapsarkitekt på Nyréns och med erfarenhet i fält från Sydafrika, samtal den 12 november

Avsnittet inleds med inventering och analys av Warwick Junction i sin helhet, vilka ligger till grund för gestaltungsförslagets tre delar. Detta följs av en mer ingående inventering och analys av området runt West Street Cemetery för att välja en kantzon att gestalta på den medelsiktiga nivån. Inventeringen och analysen följs av en motivering till valet av kantzon.

3.3 INVENTERING & ANALYS AV WARWICK JUNCTION

Inventering av Warwick Junction

Figur 1. Inventeringskarta

Warwick Junction är centralt beläget i Durban, med närhet till havet, Central Business District (CBD) liksom grönområden (se figur 1). Den i området centralt belägna Brook Street Cemetery är gröngjord och omgärdas av bilvägar. Bilvägar genom hela området löper i olika nivåer. Warwick Junction domineras av kommersiell verksamhet med inslag av bostäder och annan verksamhet. Områdets västra del innehåller ett antal vakanta ytor.

- Grön rekreationsyta
- Grön vakant yta
- Hårdgjord vakant yta
- Bostäder
- Komersiell verksamhet
- Utbildning
- Sjukhus
- Religion
- Transport
- Bilparkering
- Förvaring
- Lättare industri

Resilience

I området finns många olika verksamheter och aktiviteter inom gångavstånd. Dessa bidrar till att området upplevs som aktivt och livfullt. Skyltningen om var de olika funktionerna i området finns är dock bristfällig. Likaså saknas ytor avsatta för informations-spridning, som skulle kunna stödja informella aktörer i deras verksamhet och individer i sin levnadssituation.

Området utgör en stor och viktig knutpunkt för resande med noder av minibussar, tåg och långfärdsbussar. Hur dessa länkas samman och orienteras i förhållande till varandra är oklart för nya besökare. Detta bidrar till att det i många fall kan vara svårt att finna det som söks.

Ecology

Målpunkterna utgörs i stort av verksamheter som nyttjar stadens resurser. I många fall brukas resurserna mer än de genererar tillbaka till staden, vilket gör verksamheterna beroende av resurser utifrån. Exempelvis måste de varor som säljs på marknaderna transporteras dit istället för att framställas i området. Genom modifiering och omorganisering av områdets resurser, kan en förbrukning av stadens tillgångar minskas.

Values

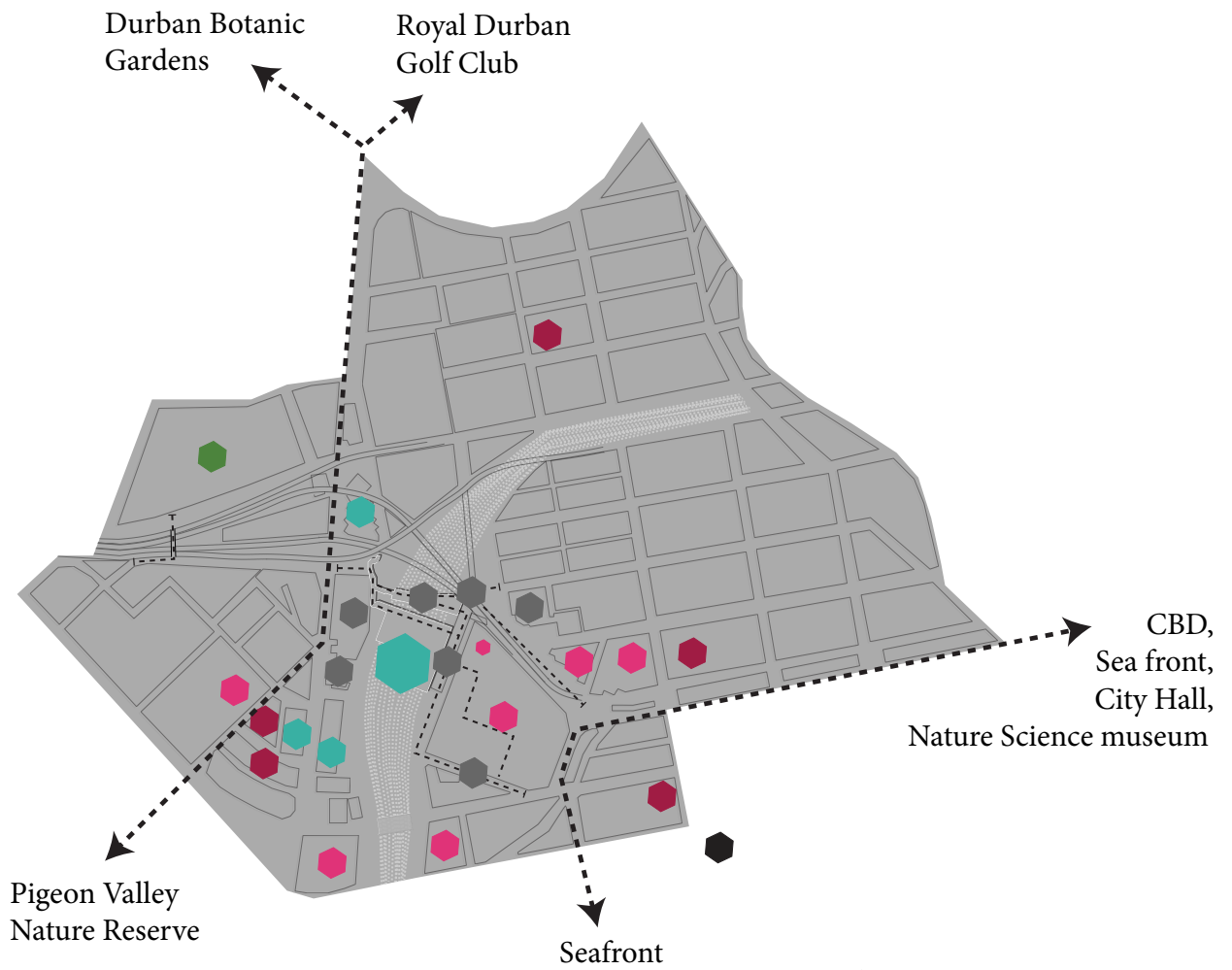
Trots målpunkternas centrala läge och närhet till varandra, är nåbarheten till fots undermålig. Detta beror till stor del på en barriäreffekt som uppkommer av gatornas bredd.

Ur trygghetssynpunkt utgör också avsaknaden av belysning samt bristen på ett sammanhållet gångstråk en begränsande faktor för människor att nå målpunkterna.

En del av målpunkternas verksamhet är tidsbestämd, där en aktiv verksamhet under dygnets mörka timmar begränsas av att belysning saknas.

Begravningsplatsen är idag relativt otillgänglig, med endast två entréer och få gångstråk. Dessutom är de gångstråk som finns dåligt sammankopplade med omgivande gatustruktur liksom olika målpunkter.

Figur 2. Analyskarta målpunkter

Warwick Junction innehåller många målpunkter med olika funktioner (se figur 2). Områdets främsta användare, antas vara människor som rest långt för att besöka servicefunktioner eller för att köpa och sälja varor. En majoritet av dessa är fattiga, som i första hand rör sig till fots mellan målpunkterna.

- Transport
- Handel
- Religion
- Sjukvård
- Service
- Rekreation
- Målpunkter i närområdet
- Gångstråk

MÅLPUNKTER

Resilience

Den dominerande vägstrukturen med många och breda gator påverkar områdets flexibilitet negativt genom att ta upp mycket plats och lämna lite utrymme för annan verksamhet, som informell handel, att växa och breda ut sig på.

Ecology

Området omges av många större vägar, däribland motorvägar, vilka passerar området norr om begravningsplatsen. De många vägarna med en hög andel bilar utgör en belastning på miljön i området genom utsläpp av avgaser samt skadliga partiklar, vilka uppkommer i samband med slitage av vägbanan. Dessa skadliga ämnen når så småningom dagvattnet och sedermera havet, om en aktiv rening av dagvatten inte sker.

Values

Den breda och välutvecklade vägstrukturen gör det möjligt att med få ingrepp omvandla och omorganisera vägytor till fördel för andra verksamheter som exempelvis handel. Denna struktur möjliggör dessutom ett skifte från minibussar till mer effektiva, miljövänliga samt yteffektiva former för kollektivtrafik.

Den omfattande motortrafiken i området tillsammans med en trafikultur, vilken sätter bilisten före fotgängaren, ger upphov till farliga situationer vid övergångsställena. Detta är speciellt påtagligt i breda korsningar där större vägar sammanfaller. Refuger som skulle underlätta för fotgängare av ta sig över breda gator, saknas i flera större korsningar.

↑ N 0 200 m

Figur 3. Analyskarta väghierarkier

Sydafrika har vänstertrafik. De största vägarna rymmer mellan fyra och sex filer och många av dem, bortsett från motorvägarna, har parkerade bilar på var sida om körbanan (se figur 3). Motorvägarna är ofta starkt trafikerade, medan de andra trafikeras mer sporadiskt. Alla vägar är asfalterade och i gott skick. Ett flertal av vägarna är enkelriktade.

- Huvudvägar
- Medelstora vägar
- Småvägar
- Svår övergång

VÄGHIERARKI

Resilience

Det finns outnyttjad mark i området, varav en stor del gröngjord. Dessa är latenta tillgångar, vilka om de nyttjas av människorna i området, kan stärka befintliga aktiviteter samt samspel mellan exempelvis odling och handel. På så vis kan nya resurser genereras som försäljning av lokalt odlade grödor.

I området finns många minibussar, vilka parkeras på alla ytor där det är fysiskt möjligt. Många ytor hyser därför både taxiverksamhet och informell handel, vilket får till följd att handeln samt fotgängarna får mindre utrymme att vistas på.

Ecology

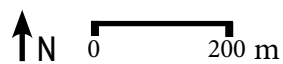
Området har gröngjorda ytor vilket ger en låg infiltration av dagvatten. Detta tillsammans med framtida klimatförändringar ökar risken för översvämningar i området.

Den låga andelen gröngjorda ytor påverkar också artrikedomen negativt, genom att rörelsen och spridningen för arter försvåras.

Values

Gaturummen utgörs till största del av hårdgjorda ytor med få inslag av växtlighet. Mycket hårdgjorda ytor, bidrar till att temperaturutjämnningen försämras och miljön upplevs mer obekvämt att vistas i. Detta är speciellt påtagligt i tropiska klimat, vilket Durban utgörs av.

I området är få ytor avsatta för ett rekreativt syfte och ytor som kan tillgodose dessa behov är i vissa fall otillgängliga eller svåra att nå. Begravningsplatsen är ett exempel på en sådan yta, med ett stort grönt rekreativt värde. På grund av otydliga och få entréer försvåras användningen.

Figur 4. Analyskarta ytanvändning

Warwick Junction innehåller offentliga ytor med olika användningsområden. En del ytor används mer frekvent för minibussparkering eller informell handel, medan andra är oexploaterade och har potential att införlivas i och understödja områdets verksamheter (se figur 4). Vissa verksamheter går att finna i större delar av området. En sådan är minibussverksamheten vilken, som transportsystem betraktat, utnyttjar marken ineffektivt.

- Hög andel minibuss
- Hög andel bussar
- Bilparkering
- Lediga grönytor
- Öppna gröna ytor (sportplaner, parker etc.)
- Hårdgjord ledig yta

YTANVÄNDNING

I **Warwick Junction** är gaturummen främst anpassad för bilisten, vilket bidrar till att avsatta ytor för fotgängare är trånga och har låg framkomlighet då de delas med andra verksamheter som taxi och handel. Dessa upptar plats och skapar till viss del hinder för fotgängaren. Detta bidrar till att gångstråk mellan målpunkter och ytor är otillräckliga, men kan med få ingrepp och små medel åtgärdas. De stora och breda bilvägarna i området, skapar dessutom otrygga och svåra övergångar för fotgängare att passera.

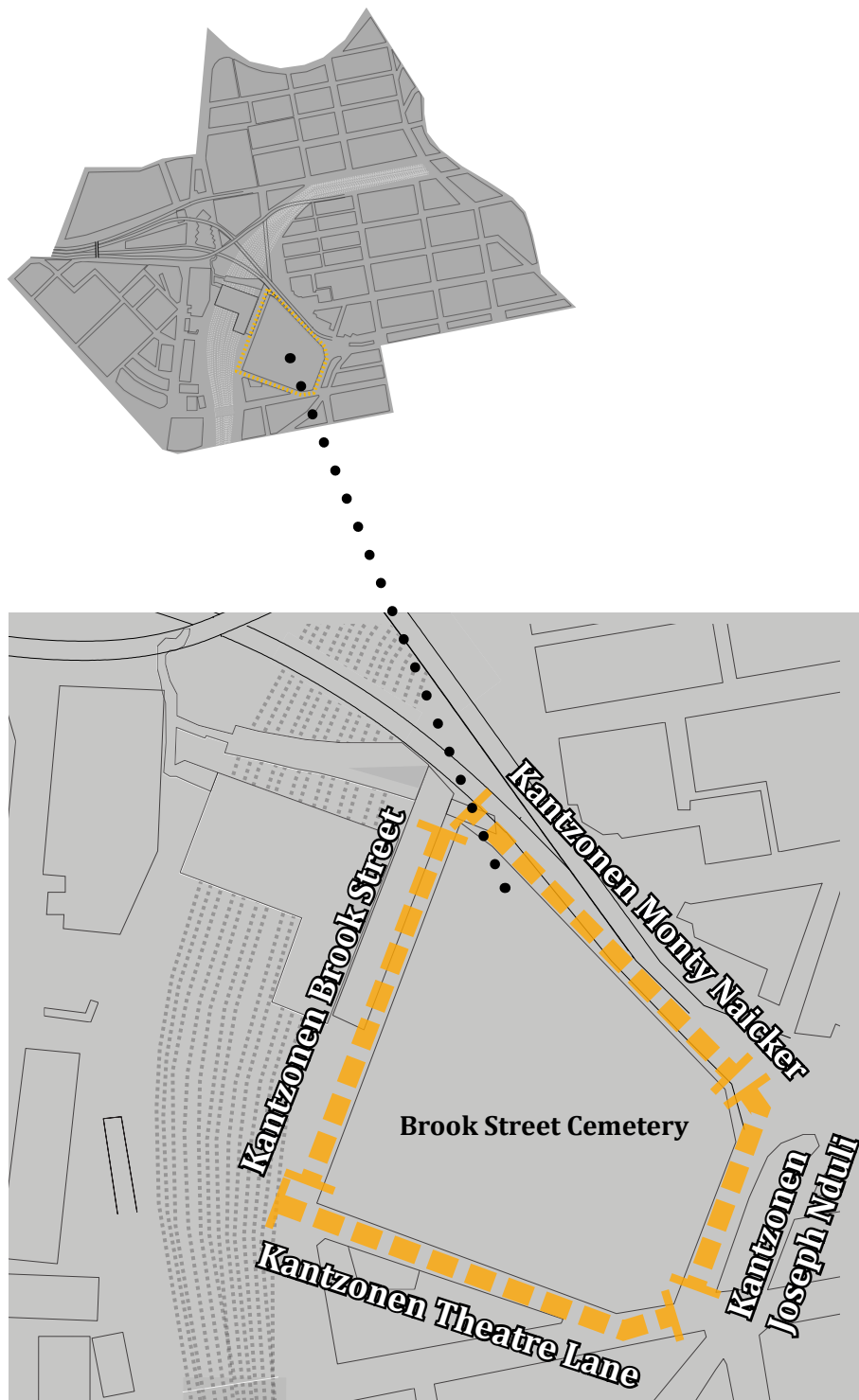
Den intensiva biltrafiken i området påverkar miljön negativt. Men miljön kan förbättras genom fördröjning och rening av dagvattnet samt ökad mängd växtlighet.

I området finns många resurser, vilka idag inte nyttjas på ett effektivt och medvetet sätt. Det finns en stor potential i att omorganisera dessa för att skapa ett mer självgående och resurssnålt område.

Området innehåller få planerade grönytor. Dock återfinns oexploaterad mark med växtlighet i västra delen av området. Dessa har potential att omvandlas till rekreativa ytor eller andra ytor som främjar levnadssituationen i området, exempelvis ytor avsatta för odling. Att ta tillvara på befintlig grönstruktur samt införa mer växtlighet i gatumiljön, skulle också främja den dagliga situationen för människorna genom att bidra med skugga och verka temperaturutjämnande samt tillföra ett estetiskt värde till gatumiljön. Genom en ökad mängd växtlighet stärks också artrikedomen i området.

SLUTSATS

Inför val av kantzon

↑N 0 200 m

Figur 5. Kantzonerna runt Brook Street Cemetery

VAL AV KANTZON

I **Kantzone** **Brook Street** (se figur 5 & 6), återfinns den etablerade marknaden Brook Street, vilken skyddas av en relativt nyligen uppförd stålkonstruktion med tak i plåt. I längsled med begravningsplatsen har förråd uppförts vilka brukas av handlare i marknaden. Från denna kant nås begravningsplatsen genom en av de två entréerna.

Marknaden är sammankopplad med tågstationen, Berea Road, genom flera bredare trappor vilka leder upp till stationen. I marknadens södra del tar minibussverksamheten vid. Denna yta fungerar som en på- och avstigningsplats för minibussarna. I väntan på kunder nyttjas också ytan till tvättstation för minibussarna, vilket genererar smutsigt vatten på gatorna.

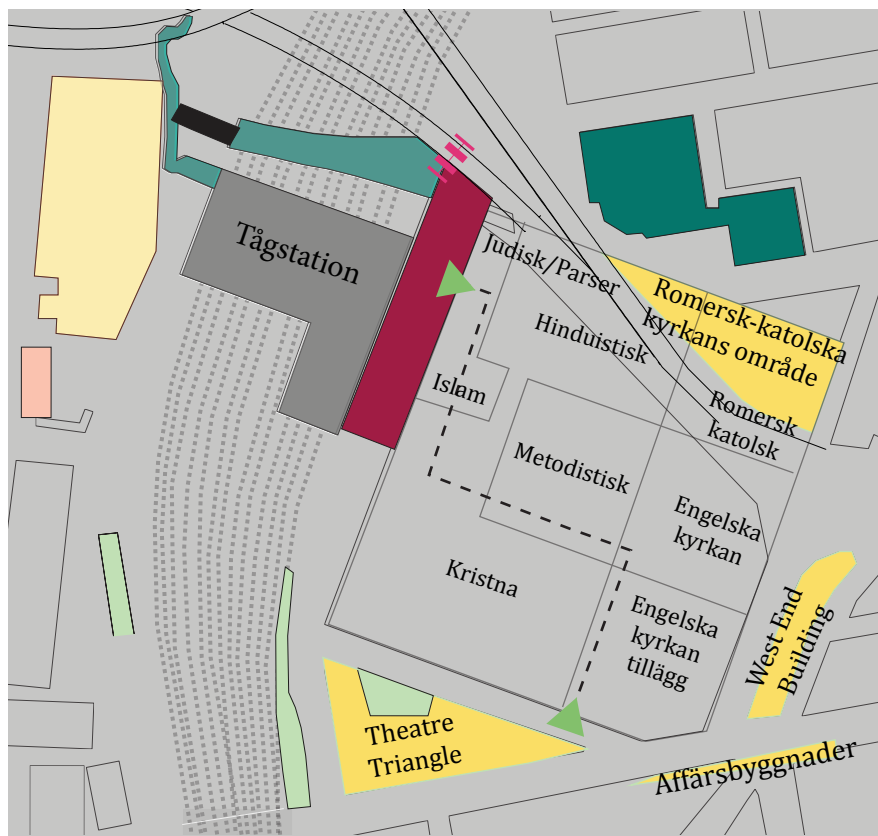
Kantzone **Theatre Lane**, utgörs av en mindre, enkelriktad väg med två filer, vilken tas i anspråk av både minibussverksamheten och den informella handeln. På trottoaren längs med begravningsplatsens mur, finns handelsverksamheten tillsammans med förbipasserande gångare och minibussar, vilka tar varje ledigt utrymme i besittning, såväl trottoar som gata. Genom en öppning i muren nås begravningsplatsen.

Kantzone **Joseph Nduli**, utgörs av en större, enkelriktad väg med fyra filer samt parkering och trottoar längs vardera sida. Även längs denna gata radar minibussar upp sig. I husen öster om gatan finns butiker ut mot gatan. I kantens västra del är begravningsplatsen belägen, vilken också i denna del omgärdas av mur. Längs denna kant finns ingen entré genom begravningsplatsens mur.

I **Kantzone** **Monty Naicker**, passerar motorvägen M3 i öst-västlig riktning. Denna bildar ett tak över en yta vilken består av minibussverksamhet och handel. Närmast begravningsplatsen sker påfart till motorvägen, varför begravningsplatsen ej är tillgänglig från denna kant.

Begravningsplatsen, **Brook Street Cemetery**, består av klippt gräsmatta och träd i fullvuxen storlek. I begravningsplatsens nordvästra hörn finns monumentet Badsha Peer, som människor samlas kring under en viss tidpunkt varje år. Nordväst om begravningsplatsen finns ett stort antal marknader, vilka alla har sin unika inriktning. En av dessa är Herb Market som är förlagd på en bro, vilken är en rest från en avstannad motorvägsbyggnation.

Figur 6. Inventeringskarta för kantzoner

	Vakanta ytor/strukturer		Brook Street Market
	Victoria Street Market		Bovine Head Market
	Herb Market		Mpepho & Lime Market
	Music Bridge Market		Entré till Brook Street Cemetery
	Early Morning Market		Gångstråk

INVENTERING

Resilience

I området finns lediga ytor med blandad karaktär som består av ett påbörjat brofäste, en grönyta längs tågspåret samt en hårdgjord yta intill Kantzonen Theatre Lane (se figur 7). Berea Road Station med dess plana tak står också som en outnyttjad resurs. Om dessa ytor ses som tillgångar, tas i anspråk och disponeras för förvaring och sovmöjligheter, har de potential att stödja verksamheterna runt begravningsplatsen. Ytornas olika kvaliteter tillåter en flexibel användning.

Precis som i den övergripande analysen av området visar sig minibussarnas utbredning tydligt i Theatre Lane, där gata och trottoarer ockuperas av denna verksamhet. Detta lämnar endast delar av trottoaren kvar för den informella handeln och fotgängarna att vistas på.

Framkomligheten för fotgängare som rör sig mellan Theatre Lane och Brook Street Market är svag då minibussverksamhetens dominans både utgör ett hinder och en fara att passera. Bristen på en tydlig koppling mellan Kantzonerna Theatre Lane och Brook Street kan antas påverka den informella handelns existens. Vid Kantzonen Monty Naicker börjar motorväg 3, och denna är hårt trafikerad. Trots detta bedrivs handel på alla obebyggda ytor. Framkomligheten förbättras här av flera gångbroar mellan marknaderna, samtidigt som nivåskillnaderna försämrar orienterbarheten.

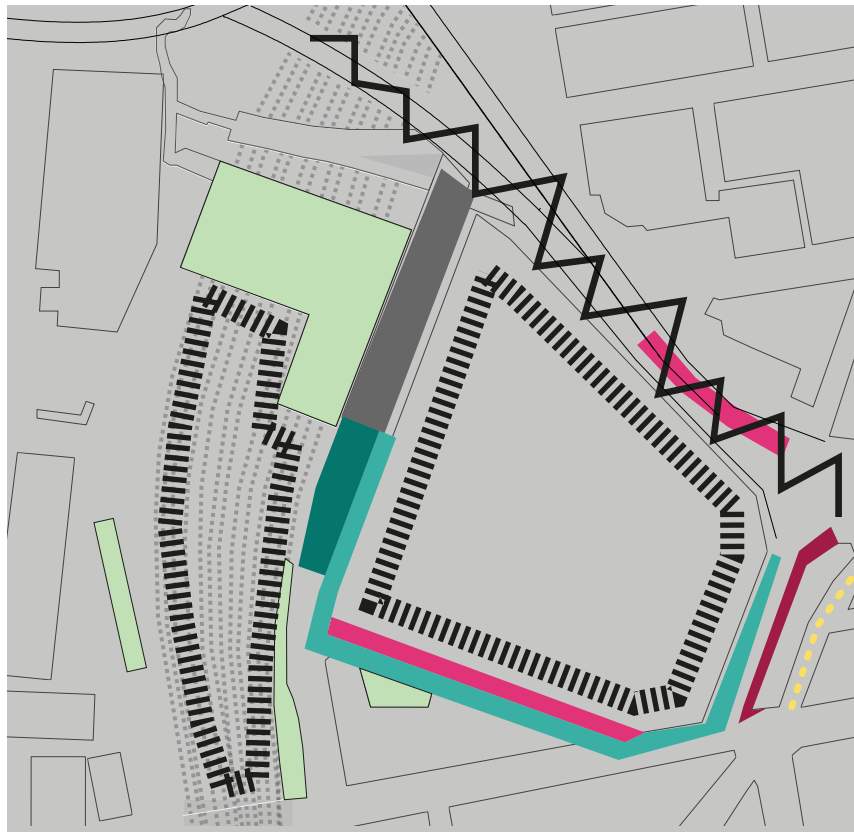
Kantzonen Joseph Ndulis breda gata går endast att korsa på två ställen, vilket tillsammans med en mycket smal trottoar, försvårar framkomligheten och utgör en risk för aktiviteter och fotgängare längs gatan.

Ecology

Kantzonererna runt Brook Street Cemetery består av hårdgjorda ytor med få inslag av träd eller planteringar. Det innebär i förlängningen att andelen koldioxid från biltrafiken som kan tas upp är minimal. Begravningsplatsen är i sammanhanget en miljö som kan bidra till artrikedom och dessutom infiltrera och rena dagvatten, dock utgör den en ö i en annars asfalterad stadsmiljö.

Values

De stora vägarna och framförallt motorvägen norr om begravningsplatsen ger upphov till en bullrig plats. Denna motorväg tillsammans med begravningsplatsens mur skapar en barriär för fotgängaren att nå begravningsplatsen. Barriären upprätthålls vidare i de tre kantzonererna av muren och förstärks ytterligare genom få entréer och ett bristfälligt gångstråk inne på begravningsplatsen.

Figur 7. Analyskarta för kantzoner

Taxiterminal	Formell gatuhandel	Bullerbarriär
Taxitvätt & uppställningsplats	Informell gatuhandel	Barriär
Marknadshandel	Outnyttjade ytor/strukturer	Skyddad gata

Gångstråket leder endast genom två hörn av begravningsplatsen och begränsar närheten till övriga delar. Sträckan mellan broarna över järnvägen är lång och fotgängaren måste ta en omväg för att nå dessa, vilket skapar en barriäreffekt. I områdets östra del återfinns en gata skyddad av hus från körande trafik. Gatan är svår att nå till fots på grund av Joseph Ndulis få övergångar och dess potential utnyttjas därför inte till fullo.

Fotografier och kartor visar att samtliga kantzoner innehåller få inslag av träd, vilket ger en miljö som är känslig för både sol och regn. Bristen på träd och planteringar ger dessutom en stadsmiljö med stora temperatursvängningar över dygnet. De hårdgjorda ytorna medför risk för översvämning vilket skapar en obehaglig miljö för handlarna och deras kunder. Övervägande andel hårdgjord yta bidrar till ett monotont uttryck, där främst handlarnas varor och de aktiviteter som försiggår ger liv åt platsen.

ANALYS

Denna analys baseras på intervjuer i Warwick Junction, utförda av John and Patrick från den ideella organisationen Asiye eTafuleni under januari till februari 2012 på uppdrag av UIA (2013a). Delar av intervjuerna presenteras i citat liksom i en sammanställning av fördelar och nackdelar för respektive yrkeskategori. Detta ger kunskaper om områdets användare, deras förutsättningar samt behov.

Till analysen har också ett stycke från en novell ur boken Durban in a Word fått ge uttryck för upplevelsen och sinnesintrycken som möter besökaren på platsen.

Durban in A word

"... they passed the early morning market traders who advertised by shouting out their daily specials. She was feeling overwhelmed as the sights, sounds and smells of the market assaulted her senses. Sumeshin on the other hand was in his element; for him this was a real urban adventure and he greedily took in his surroundings."

(Moodely 2012, s. 102)

Nr 7. Minibus driver

"We would like a shelter from the sun and rain for our passengers, closer ablutions and better facility for washing our taxi's* "

"The road is small (And one way), which means it is easier to manage taxi pick ups and drop offs. There are many pedestrians who walk here which is good for business. There are many street stalls which we use as well"

Minibuses

Bild 5. Minibussverksamhet
Bearbetad bild, original från UIA student competition 2013

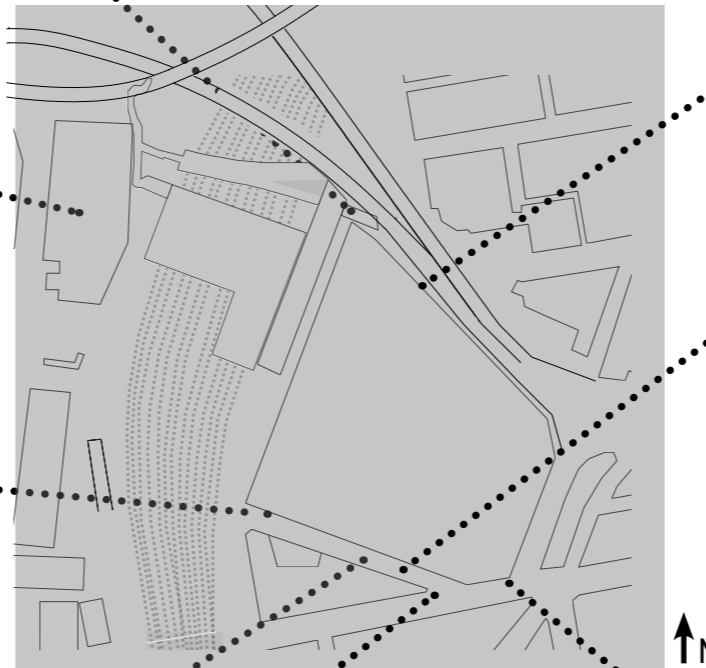
Nr 5. Market trader

"I don't use the lock up (facility) to sell because it is too far from the people movement."

"Very close to the taxi* rank, sheltered from the rain and the sun and close to the toilets."

"The space is good"... "Have no electricity in my lock up facility, I would like electricity."

"Better lighting, so we could trade early in the morning and the late evenings. It would be nice to set up a night time market for people who travel late."

Nr 2. Minibus washer/ repairman

Wishes: "Better place to collect water, a place that is closer."

"The police sometimes confiscate our washing buckets and sponges, and give us a fine for not having a license."

Nr 3. Minibus conductor

"It would be nice if it was cleaner"

"It is a good place between the station and the city."

Traders

Bild 6. Informell handelsverksamhet
Bearbetad bild, original från UIA student competition 2013

Nr 4. Food trader

"It is close to the toilets, sheltered from the sun and rain under the freeway overpass and lots of people walk past here."

"There is no access to water, and I have to pay someone to watch my stand or fetch water"

"I would like a big sign and a shop that has my name on it to tell everyone where I am and that I sell good food."

Nr 1. Street trader

"I would like a space to store my fruits and vegetables when I am not here, a lock up facility. I would like more space as well."

"There is no shelter for me and my customers and it gets very hot or very wet."

A better place to work would be... "Inside the market space."

"The taxi* drivers and their passengers provide business. The pedestrians between buy lots as well. It is close to the train station and is always busy."

Nr 6. Street barber

"There is no electricity and we can't work at night."

"I would like to see more lighting and security in this space."

"There are lots of people walking here, and we are close to the city"... "But... "(Yes,) I would like to be closer to the market."

Barber

Bild 7. Barberarverksamhet
Bearbetad bild, original från UIA student competition 2013

Traders

Bearbetad bild, original från UIA student competition 2013

- - Människor stjälar marknadsstånd
  - En handlare uttrycker missnöje över hur de blir behandlade av staden.
- +
  - Saknar förvaringsutrymmen, elektricitet, vatten och belysning
  - Många passerar förbi stånden på gatan vilket skapar en marknad för handlarna.

Barber

Bearbetad bild, original från UIA student competition 2013

- - Saknar elektricitet och belysning
- +
  - Många passerar förbi
  - Nära till staden

Minibuses - Sammanfattning

Bearbetad bild, original från UIA student competition 2013

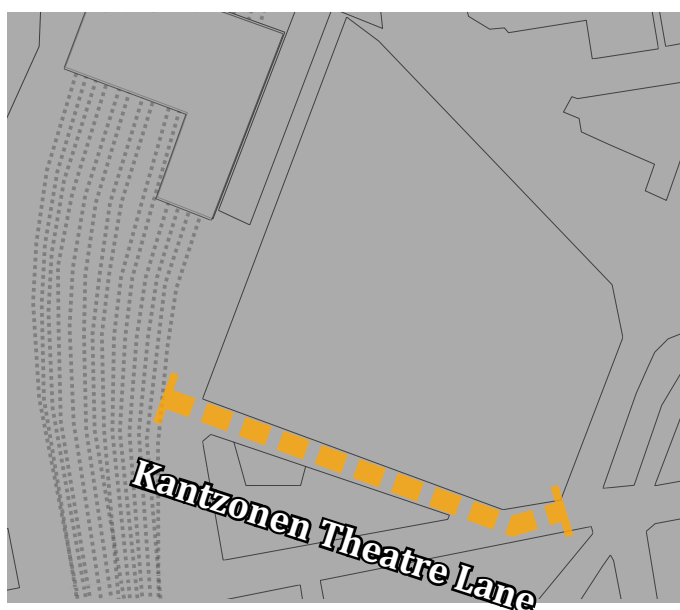
- - Få parkeringar
  - Osäkert för minibussarna nattetid
  - Enkelriktad gata skapar långa omvägar.
  - Polisen konfiskerar tvätthinkar och svampar samt bötfäller chaufförerna
- +
  - Smal enkelriktad gata som gör det lätt att plocka upp och släppa av passagerare.
  - Strategiskt läge, många människor passerar nära stationen.
  - Specifik plats för att tvätta minibussar.
  - Människor känner till att det här är en plats för minibussverksamhet

SAMMANFATTNING

Trots att taxiverksamheten till viss del tycks generera en marknad för den informella handeln utgör verksamheten också ett hinder som innebär en svårighet för handeln att expandera. Minibussarna med sina avgaser och sitt smutsvatten bidrar dessutom till att kantzonerna blir mindre trevliga att vistas i och kan antas försvåra handeln. Runt begravningsplatsen återfinns rester efter flera omfattande byggnadsprojekt, vilka tycks avstannat. Att integrera dessa i utformningen innebär att tillgångar kan tas tillvara genom små medel och därigenom verka för en flexibel stad. Genom att återanvända en befintlig resurs som brofästet, balanseras nyttjandet och genererandet av resurser.

De oanvända ytorna återfinns väster och sydväst om begravningsplatsen, vilket gör Theatre Lane till ett lämpligt val av kantzon. Utöver gaturummet kan även ytan längs tågstationen liksom den hårdgjorda ytan längs Theatre Lane infogas i gestaltningen. Därmed ges en större arbetsyta med fler valmöjligheter att stärka aktiviteter och tillvaratagandet av resurser genom Resilience, Ecology och Values. Att arbeta med denna kantzon ger möjlighet att integrera samt länka samman det övergivna brofästet med Berea Road Stations tak. Därigenom kan Warwick Junction ges ett sammanhang.

Med stöd i inventering och analys väljer vi därför att arbeta vidare med Kantzonen Theatre Lane (se figur 8) i förslaget för den medelsiktiga nivån och medelstora åtgärden.

Figur 8. Vald kantzon

SLUTSATS

DEL IV

GESTALTNING

Detta kapitel är indelat i tre delar, gestaltningsprogrammet, gestaltningskonceptet och gestaltningsförslaget.

Fram till gestaltningsförslaget har arbetets upplägg gått från den stora skalan till den lilla. I gestaltningsförslaget däremot presenteras först den lilla skalan för att avslutas i den stora, vilket belyser att små ingrepp leder till större förändringar på sikt.

Gestaltningssystemet baseras på analys och inventering. Gestaltningssystemet består av tre delar; Resilience, Ecology och Values vilket gestaltningssystemet sedan baseras på. Till varje avsnitt finns en tillhörande karta och text som ska förtydliga programpunkterna.

4.1 GESTALTNINGSPROGRAMMET

– Skapa medborgarengagemang genom deltagande i utvecklingen i området

Finna aktörer vilka tillåts vara stödjande och förvaltande av utvecklingen i delar av området, genom att bereda en plattform utformad för att mötas och väcka engagemang. Detta görs genom att förstärka områdets befintliga samspel och förhindra att dessa bryts.

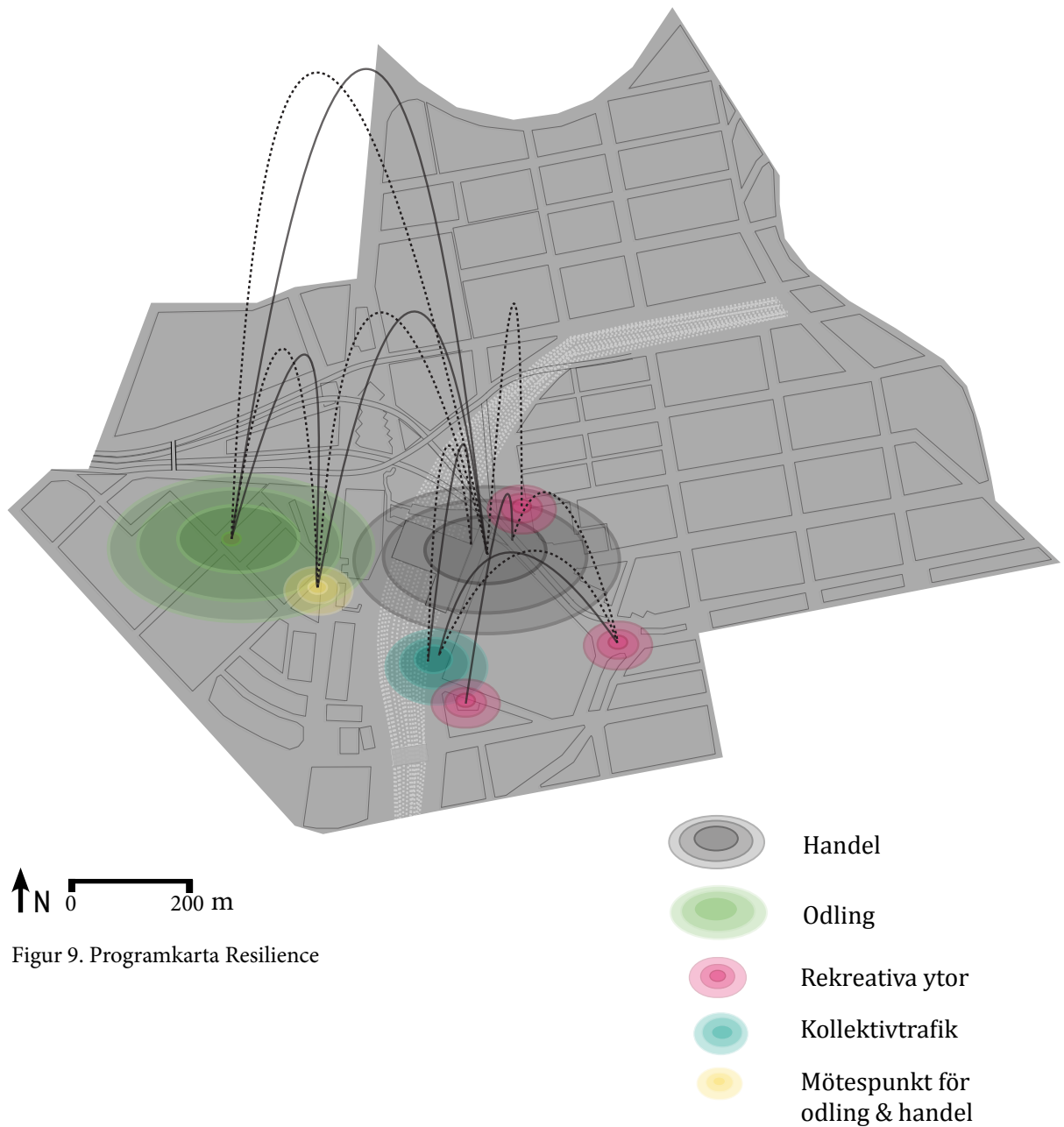
– Skapa möjlighet för människor att bedriva sin handel

Integrera den informella handeln genom att ge den utrymme och legitimitet, tydliggöra dess plats och utrymme i området.

– Skapa flexibla servicesystem

Utforma omvandlingsbara utrymmen i staden för odling, förvaring, sovplatser och handel. Genom medborgarengagemang upprätthålls verksamheterna.

RESILIENCE

↑ N 0 200 m

Figur 9. Programkarta Resilience

- Handel
- Odling
- Rekreativa ytor
- Kollektivtrafik
- Mötespunkt för odling & handel

RESILIENCE - Flöden av processer och resurser

Warwick Junction utgörs av ett nät av interaktioner som innefattar resurser och processer (se figur 9). Processerna är exempelvis handlarnas försäljning, besökarens resande med taxi, tåg eller till fots, taxiverksamhetens aktivitet samt barberarens rörelse. Resurserna i sin tur utgörs av människor samt fysiska föremål, som exempelvis matavfall, handelsvaror och minibussar, vilka krävs för att processerna ska ske. Om Warwick Junctions flöde av resurser genom de olika processerna är konstanta, alltså att samma mängd resurser skapas som förbrukas, blir området mer motståndskraftigt.

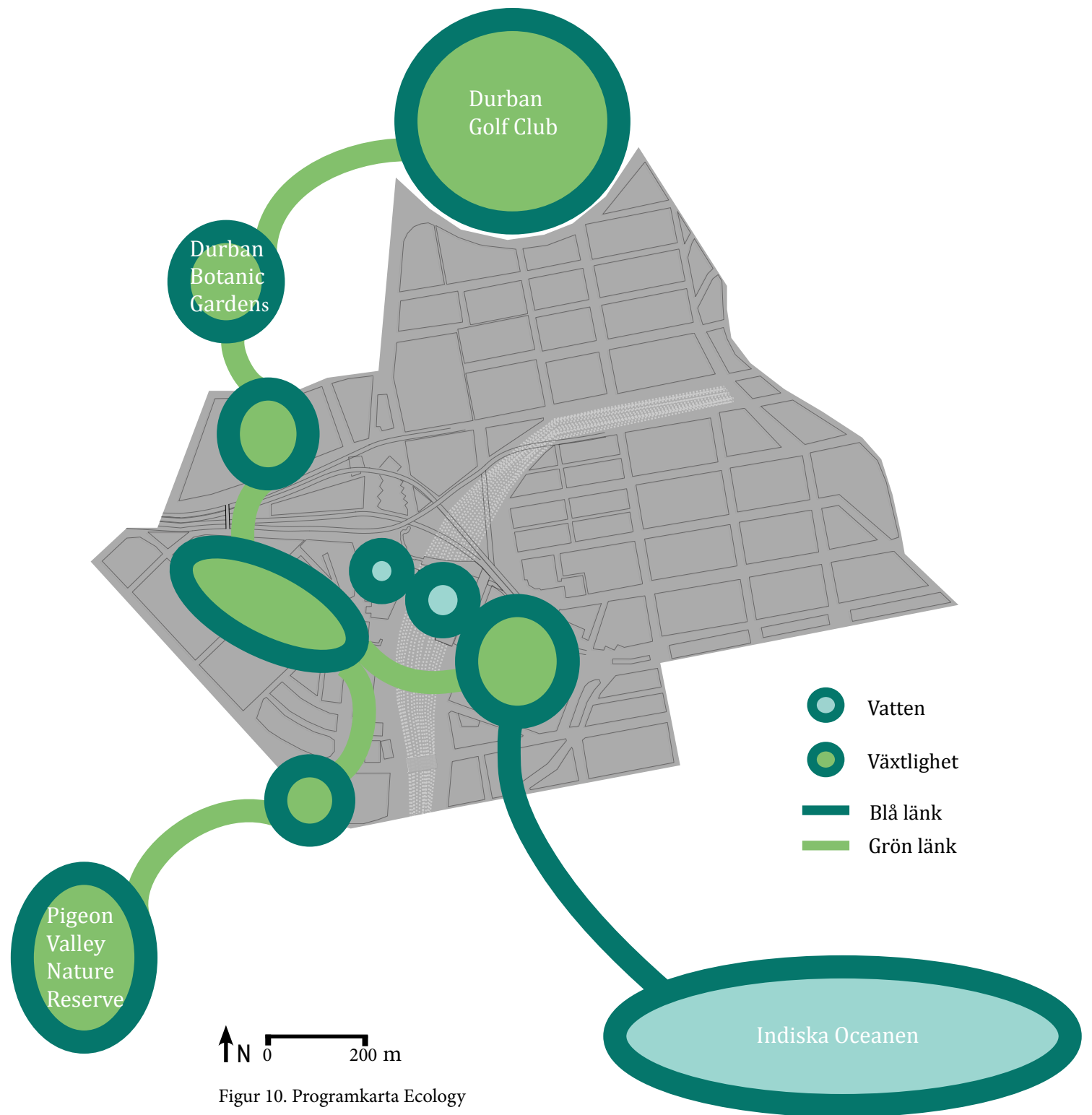
- **Ta tillvara redan befintliga strukturer och resurser**

Skapa och förstärka platsens självförsörjande system; elektricitet, dagvatten- och mathantering, genom varsamma ingrepp.

- **Öka andelen gröna inslag**

Stärk artrikedomen, öka andelen infiltrerande ytor, skapa temperaturutjämnande samt hälsofrämjande miljöer, genom att införa grönska av inhemska arter och ge växtligheten möjlighet att spridas.

ECOLOGY

Figur 10. Programkarta Ecology

ECOLOGY – Vattnet och det gröna kretsloppet

Ett sammanhängande grönt och blått stråk i öst-västlig riktning genom området (se figur 10), skapar förutsättningar för uppsamling av regnvatten från tak som kan användas till bevattning. Dagvatten kan fördröjas och renas innan det når havet. Samtidigt bidrar grönskan till att binda samman Warwick Junction med omkringliggande grönområden, vilket skapar en spridningsväg för arter, däribland pollinerare vilka kan främja grön tillväxt i området.

– Förbättra framkomligheten för fotgängare

Skapa ett upplyst gångstråk som fogar samman vistelseplatser och funktioner samt begränsa trafiken i delar av området och avsätta strategiska ytor för minibussar med närhet till målpunkter. På så sätt underlättas interaktioner mellan människor samtidigt som känslan av trygghet stärks.

– Öka känslan av trygghet över dygnet

Förbättra livsvillkoren på platsen och möjligheten till aktiviteter kvällstid, genom att lysa upp strategiska punkter där även vatten, toaletter och elektricitet återfinns.

– Förstärka Warwick Junction som landmärke

Tydliggöra knutpunkten Warwick Junction genom information samt lokalisering av platsens funktioner.

– Skapa möjlighet till övernattning och förvaring

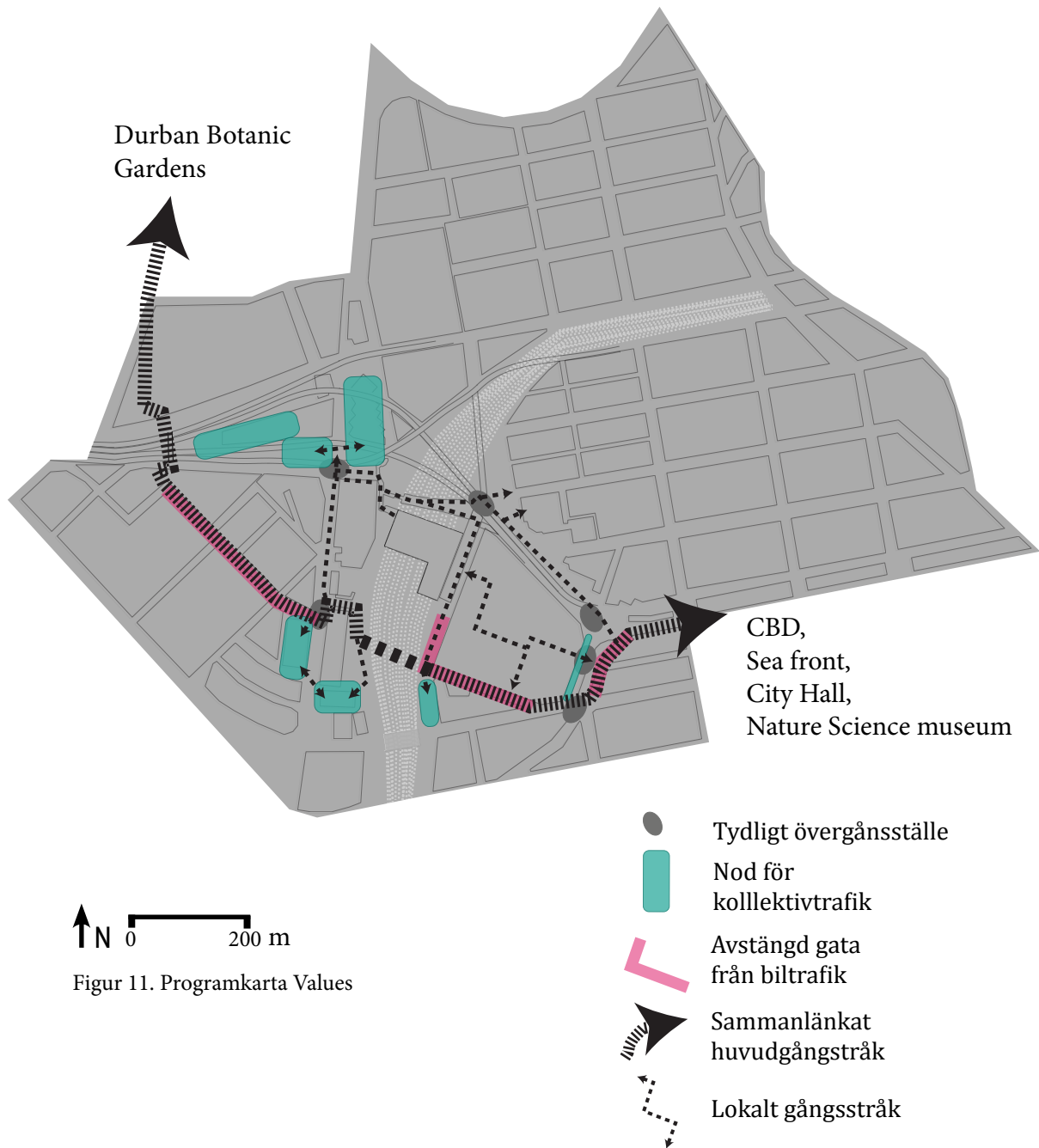
Förbättra livsvillkoren på platsen med säker förvaring och övernattning genom läsbara konstruktioner där aktivitet försiggår.

– Integrera begravningsplatsen

Bevara begravningsplatsen som en fredad historisk zon och samlingsplats för olika kulturer, men tillgängliggör den med varsamma ingrepp i form av entréer och stråk.

Utforma efter klimatets förutsättningar

Dra nytta av och anpassa utformningen efter klimatets förutsättningar i form av sol, nederbörd, vind och temperatur, genom färg- och materialval samt byggda konstruktioner och växtlighet.

Figur 11. Programkarta Values

VALUES – Sammanlänkade gångstråk

Rörelsen till fots främjas genom att bilvägar stängs av, trottoarer breddas, övergångsställen förtydligas och transportnoder förläggs till ett fåtal av-
 satta platser med närhet till tågstationen (se figur 11). Känslan av trygghet
 i området stärks genom upplysta platser och stråk liksom möjlighet till
 låsbar förvaring och övernattnig. Vistelsen i utemiljön förbättras genom
 temperaturutjämnade konstruktioner samt sol- och regnskydd.

För att kunna skapa en motsåndskraftig plats som tar tillvara på resurser och processer samt stärker människors levnadsvillkor har vi kommit fram till fem termer som ska vägleda oss i gestalningen av Warwick Junction.

4.2 GESTALTNINGSKONCEPTET

Utifrån tävlingsprogrammets underteman samt våra utarbetade programpunkter har vi kommit fram till termer som ger stöd under gestaltungsarbetet och fungerar som ett redskap för att uppnå Resilience, Ecology och Values. Termerna fungerar som en hjälp att se platsen och dess innehåll som ett sammanlänkat nätverk av processer och resurser, där en varaktig stad beror av att samspel upprätthålls och utvecklas. Detta sammanfattas i de fem termerna:

- *Fördröja*
- *Samla*
- *Förvara*
- *Omvandla*
- *Sprida*

Fördröja, handlar om att sakta ned platsens flöden som utgörs av människor, resurser och energier, att bromsa upp för att generera och dryga ut tillgångar. Genom att hålla kvar platsens tillgångar blir de användbara i området, för att därefter återgå till stadens flöden. Exempelvis, människor som dröjer sig kvar genererar handels- och arbetstillfällen, möjlighet att mötas och generera nya aktiviteter. Genom att dagvattnet kan få tid att renas och innan det når havet och användas på nytt.

Samla, betyder att attrahera och koncentrera resurserna till vissa strategiska punkter för att effektivisera nyttjandet. Attrahera kan innebära att något lockar människor till att samlas på en yta - som en aktivitet eller en komfortabel känsla. Att koncentrera kan inbegripa att samla matrester i en kompost, vilket gör att mat kan omvandlas till jord och återföras till marken där den ger näring åt nya grödor.

Förvara, har en mer statisk innebörd som går ut på att lagra resurser för att användas vid ett senare tillfälle. Detta kan konkret utgöras av att inhysa människor och ting i utrymmen i förråd och övernattningsrum. Att förvara något kan också liknas vid att förvalta något. I Warwick Junctions fall ställs vi inför frågan hur vi på bästa sätt kan bevara det kulturhistoriska minnet av begravningsplatsen, en central plats i området med en tydlig enande kraft där många trostillhörigheter samlas.

Omvandla, syftar på att resurser ges tid och plats att anta en ny form eller funktion. Detta skapar flexibilitet. För form kan energi ges som exempel, där solenergi omvandlas till elektricitet som används för att belysa området. Som funktion, kan exempelvis nämnas att en yta på morgonen utgör marknadsplats för att på kvällen bli en scen.

Sprida, ger uttryck för att sammanvävda interaktioner mellan processer och resurser genererar utveckling, vilket med tiden fortplantas över platsen. Genom att skapa möjlighet till handel samt väcka engagemang och intresse för odling skapas en marknad för lokalt odlade grödor och odling som aktivitet. Detta gör att efterfrågan på odlingsbara ytor ökar och människor söker sig ut i området till outnyttjad mark. Samspelet mellan konsument, handlare och odlare blir därmed processer som är beroende av varandra för sin existens, utveckling och spridning.

Gestaltningförslaget består av tre delar i A2-format. Dessa visar hur Warwick junction ska utvecklas över tid och presenteras enligt följande ordning; kortsiktig - småskalig åtgärd, medelsiktig - medelstor åtgärd samt långsiktig och storskalig åtgärd.

4.3 GESTALTNINGSFÖRSLAGET

Planting crops in the middle of an urban environment evokes the possibility of another way of creating your own resources and fortify the community.

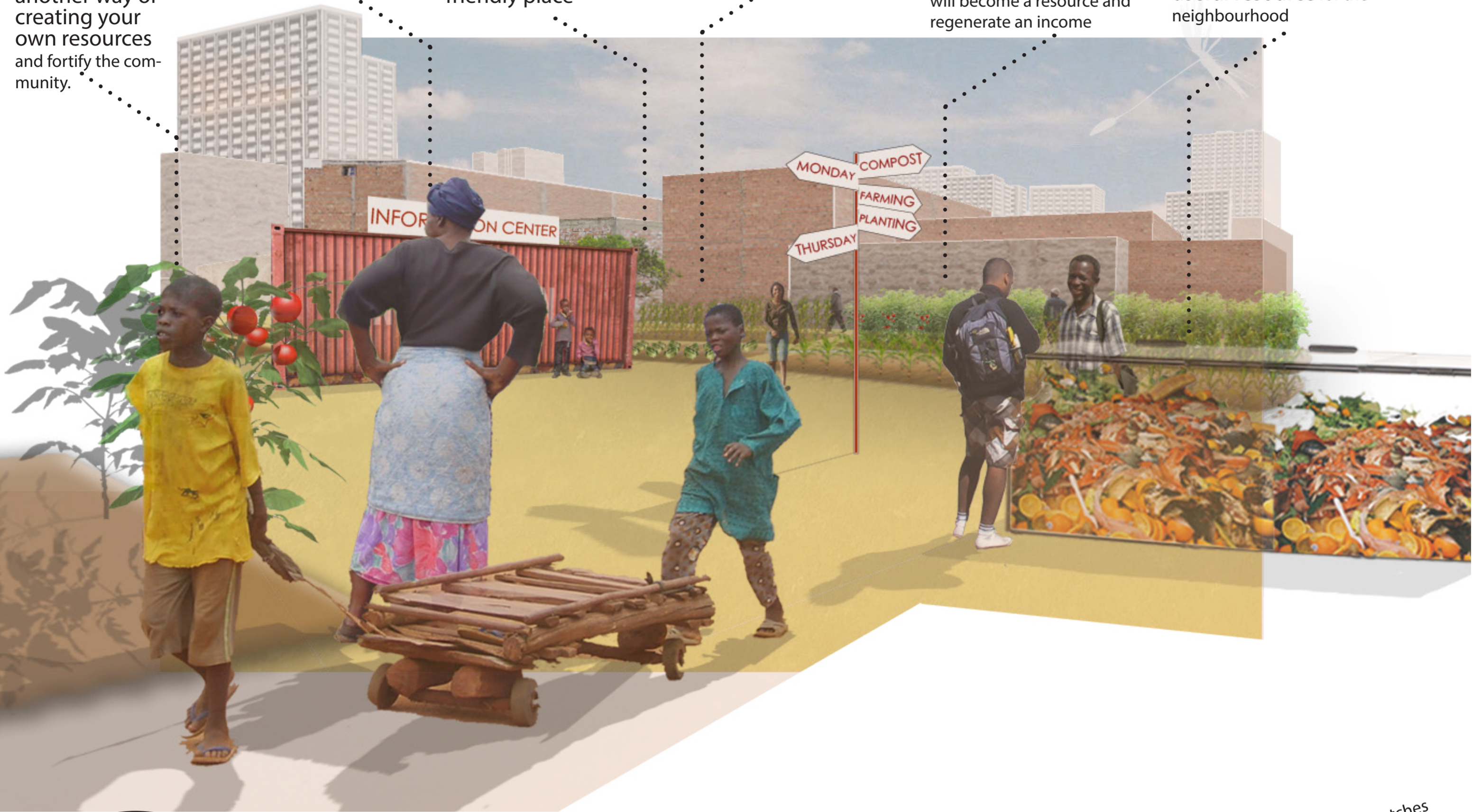
The Information Center, a fundament for the space and the new and existing activities. It has the possibility to change with the pace of Warwick Junction's development

A tree is planted as a symbolic gesture to manifest the establishment and permanence of a pedestrian friendly place

To encourage people to explore the city unused spots and materials, introduce small scale planting and show the possibility to grow plants in different ways

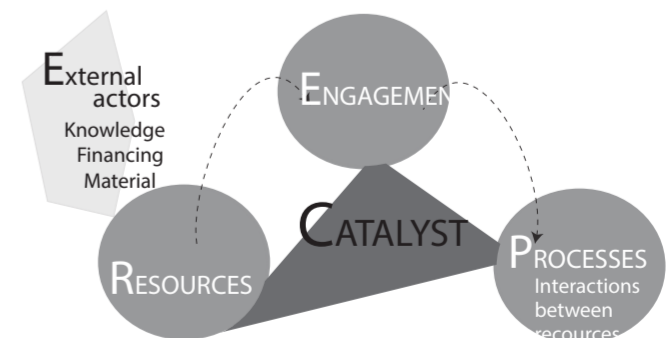
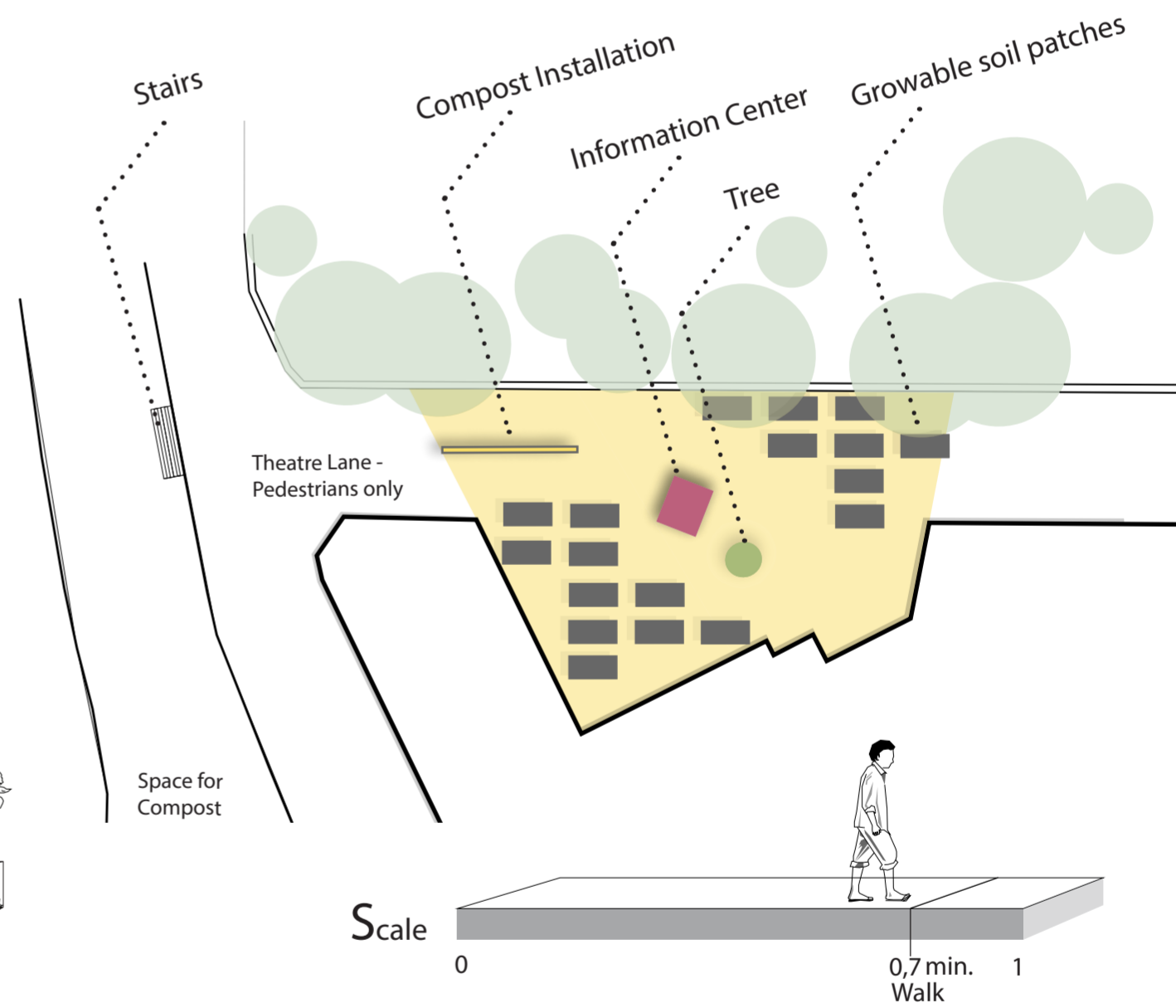
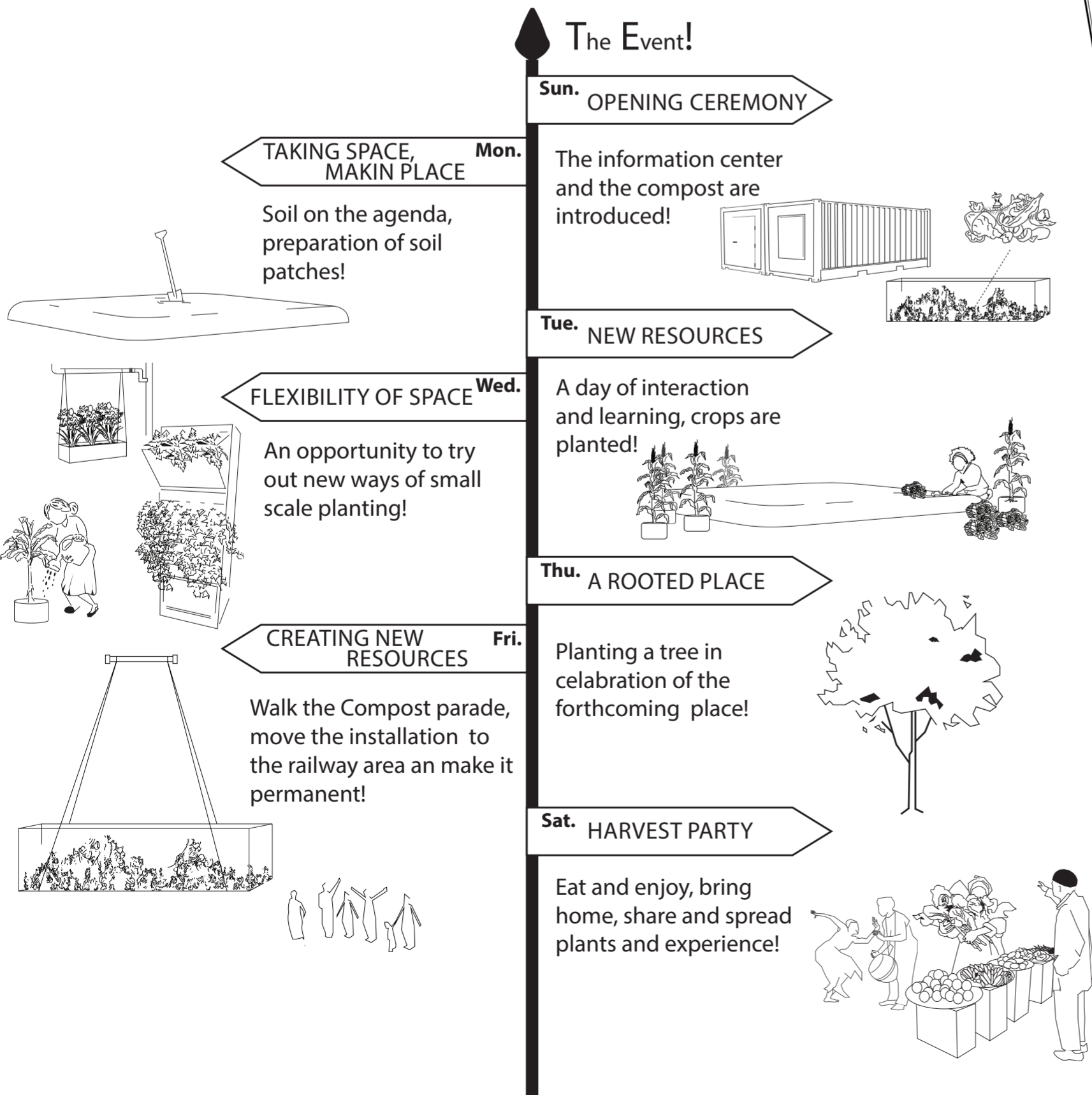
Potential of unused space, highlighted through the creation of growable soil patches, which if used wisely will become a resource and regenerate an income

During the week, the compost installation is filled with food waste, showing how food becomes soil and a useful resource for the neighbourhood

Gather & engage

We reject the planning ideal, Which implies that the grand plan is first, And the small scale interventions are deduced from it

By partially contribute with external resources and also make use of the existing ones, people's commitment is raised and processes created, which in short term lead to the creation of new processes

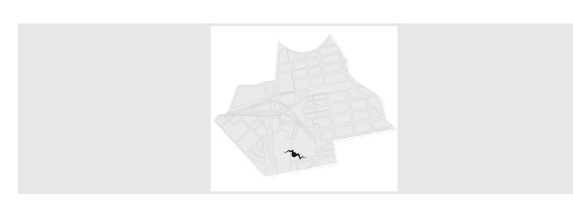
Increasing the amount of trees will provide the street with shade and even out the temperature, while letting breeze in

Market stalls protected from sun and rain by stretched sailcloth, which also function as advertisement

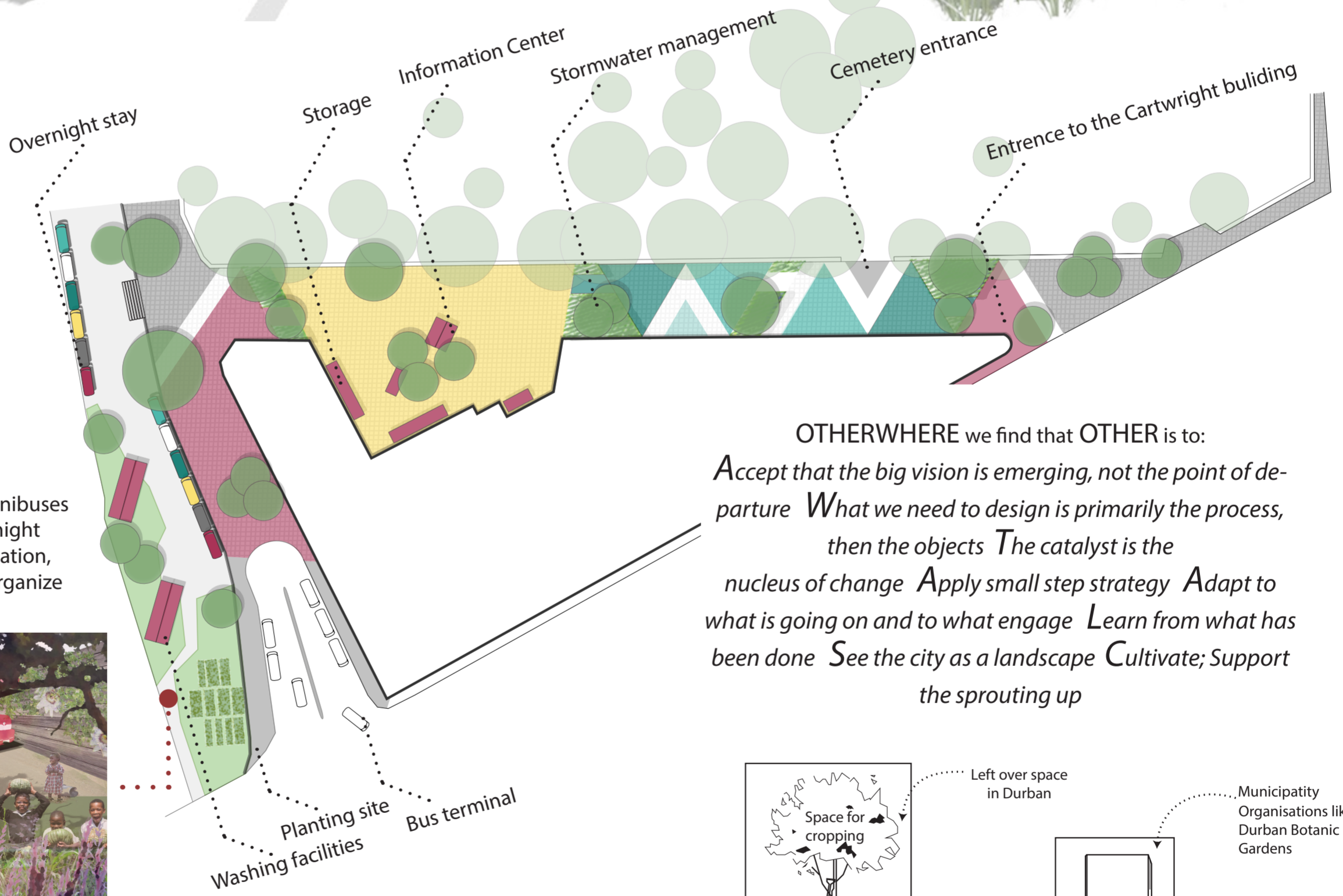
The concrete grid is perforated in its intersections and fixates the street stalls, makes them lockable and changeable for time-specific needs

Disused shipping containers stapled on top of each other make flexible storage facilities

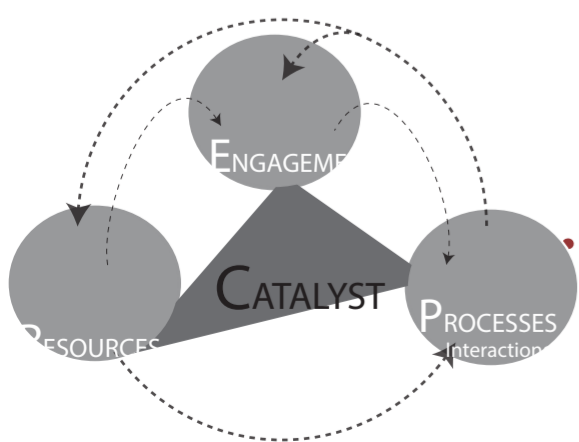
The pedestrian street gives trading and pedestrians chance to increase their space

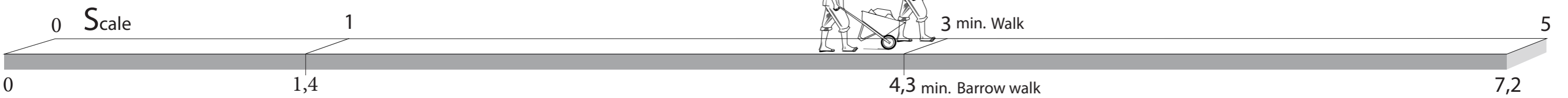
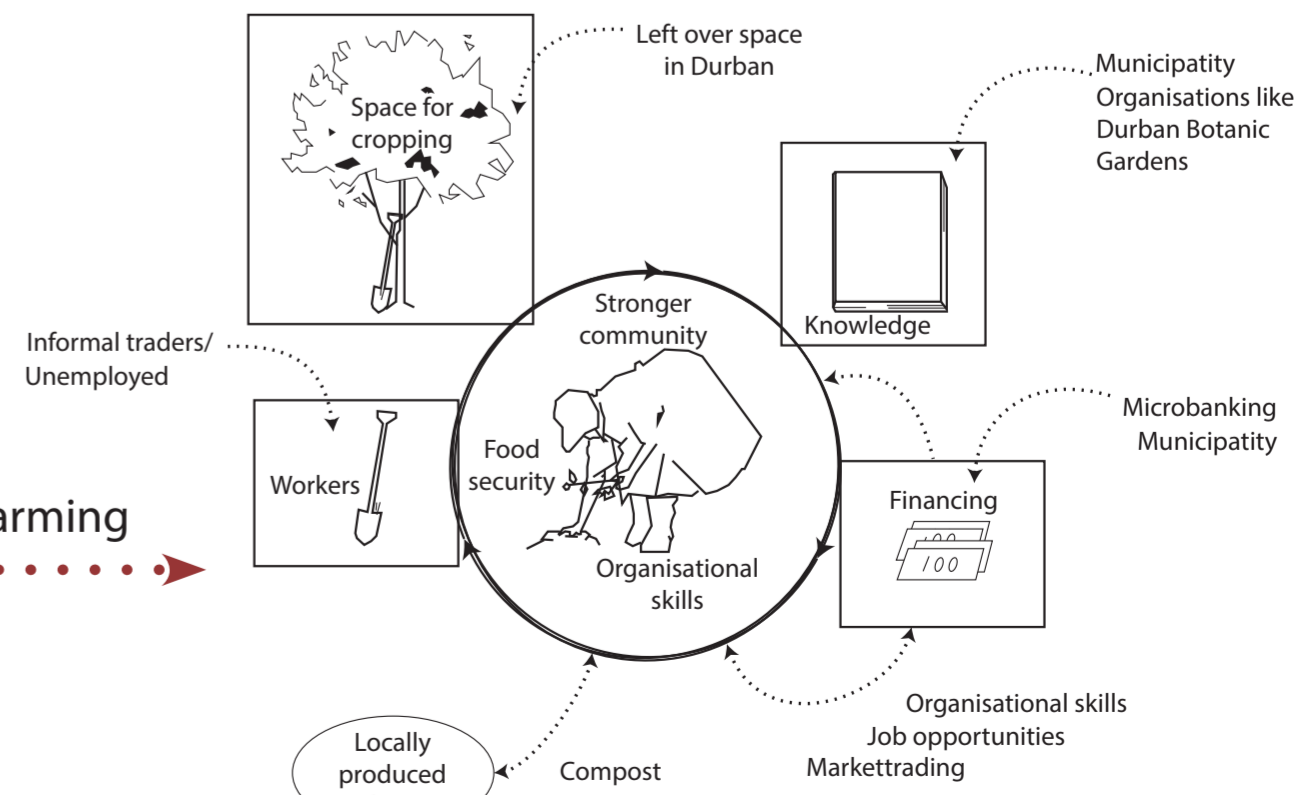
Gather & reuse

OTHERWHERE we find that OTHER is to: *Accept that the big vision is emerging, not the point of departure* *What we need to design is primarily the process, then the objects* *The catalyst is the nucleus of change* *Apply small step strategy* *Adapt to what is going on and to what engage* *Learn from what has been done* *See the city as a landscape* *Cultivate; Support the sprouting up*

Urban farming

Solar street lighting in a few strategic places makes it possible for activities and trading during night

Information center has become a permanent part of the neighbourhood

Relocating transport nodes to a few considered places, makes them easier to locate for visitors

Narrower streets and pedestrian streets creates a path through Warwick, which support interactions, activities and other forms of transportation.

The square makes space for an outdoor cinema at night

OPEN 8 AM- 8 PM

JOHN'S VEG. SHOP

INFORMATION CENTER

BUSS TERM. INFO. CENTER COMPOST

The shop of Joby

Gather & spread

Collecting water from nearby roofs, a possibility to water plants and gain better yields

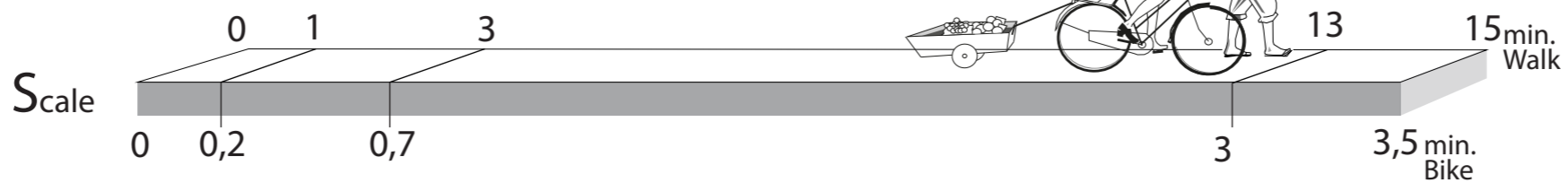
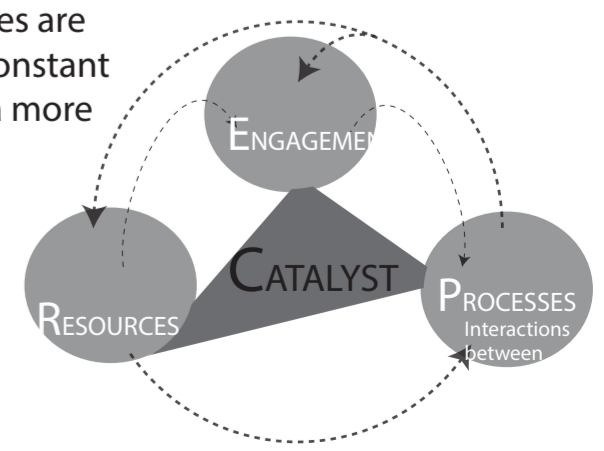
The walkability is improved by a green path, which holds infiltrating plantings

The new pedestrian bridge and narrower streets, makes it easier to interact and and move by foot

Using, reusing and generating the same amount of resources, processes are self-supported in a constant loop, which leads to a more resilient place.

DEL V

DISKUSION

Warwick Junction, beläget i en annan världsdel med ett annorlunda klimat och kultur samt med en annan utvecklingsgrad innebar för oss en stor utmaning i stadsplanering. Vi behövde tillgodogöra oss kunskaper om hela Sydafrika för att kunna se behoven och förstå var svar på möjliga lösningar gick att finna. Till skillnad från en gestaltning i svensk miljö, som våra erfarenheter bottenar i, var vi i detta läge tvungna att på kort tid sätta oss in i ett nytt land med helt andra förutsättningar. Sydafrika kan fortfarande trots den relativt utvecklade infrastrukturen, karaktäriseras som ett land under utveckling snarare än industrialiserat. Klimatet skiljer sig likaså mot det svenska, vilket bidrar till att lösningar som utjämnar klimatets temperatur står i fokus för gestaltning av utomhusmiljön. Historien av förtryck och ett folk som stått oenat genom historien har också bidragit till en unik stadsbild, där människor i mycket hög utsträckning lever segregerat. Inkomstklyftorna är dessutom stora och arbetslösheten hög, vilket har bidragit till att en informell handel fått växa fram och nu utgör en stor del av Sydafrikas kapitalflöde.

Att göra ett gestaltungsförslag för en miljö vi inte befunnit oss i tidigare, skapar fördelar precis som nackdelar. Fördelarna ligger i att se platsen med nya ögon, utan erfarenheter som begränsar tankegångar och idéer för att finna lösningar. Med en erfarenhet från svensk stadsplanering kan förhållanden som är aktuella i Sverige, exempelvis trafiklösningar, tas till ett nytt sammanhang. Nackdelen med bristande erfarenhet från landet, gör föreställningar om vilka förslag som är orimliga svåra att urskilja.

5.1 Gestaltungsförslaget

Under arbetets gång har vi förstått vikten av att ha insikt i hur planering fungerar i andra länder och hur utvecklingsarbete kan initieras lokalt, för att på sikt påverka människor och klimat positivt och på så vis skapa ett mer motståndskraftigt samhälle globalt. Hotande miljöförändringar drabbar alla länder oavsett hur mycket eller lite de påverkar klimatet (Perkins 2013 s. 85). Ett förändrat klimat samt en allt mer globaliserad värld, där länder knyts samman, skapar ett gemensamt ansvar. Rika länder, vilka är de som främst orsakat klimatförändringarna (Perkins 2013 s. 85), bör ha resurser att generera en utveckling för en motståndskraftigare värld.

Hamdi (2004 ss. 13-15, s. 56) beskriver hur utvecklingsarbetet tidigare var en linjär insats. Organisationer utifrån initierade omfattande projekt, utan initial förankring hos lokalbefolkningen, för att i slutändan lämna dem åt folket att driva vidare. Dessa stora, visionära planer, som sällan förverkligats eller fått genomslag, fick oss att ompröva synen på stadsutveckling i ett låginkomstland. Istället för att börja i det stora med en övergripande plan och ur den härleda och utveckla mer detaljerade planer, vänder vi på den konventionella utvecklingsstrategin och låter processen leda utvecklingen. Gestaltungsförslaget inleds därför med att små förändringar initieras, för att under processen följas upp och utvärderas och ge chans till att lära av det som skapats. Från detta kan nya små insatser tillföras samtidigt

som processen i sig genererar utveckling. Så småningom är förändringarna omfattande, men på förhand inte helt kända. Alltså små åtgärder leder till stora förändringar på sikt, vari vårt ställningstagande till begreppet "Otherwhere" ligger.

Gestaltningförslaget går ut på att skapa ett engagemang som driver utvecklingen i området framåt och initierar utveckling i olika verksamheter. Osäkerheten i strategin utgörs därigenom av katalysatorns förmåga att uppbringa engagemang, vilket krävs för att driva utvecklingen. Engagemanget kan likaså avta på vägen, vilket gör att utvecklingen avstannar.

I länder med en försvagad ekonomi, innebär små förändringar med mindre ekonomiska risker att kapital inte går förlorat i projekt utan bärighet. Förslagets stegvisa åtgärder skapar dessutom en flexibilitet i och med att åtgärder kan anpassas till rådande omständigheter.

5.2 Tävlingsens program

Vi upplevde den utdelade informationen från tävlingen som tvetydig. Den bestod av tre delar, vilka i många avsnitt upprepade samma information och ofta beskrevs i korta svårtydda påståenden. I vissa fall saknades också information helt, som i beskrivningen av budgetramen för nivån kortsiktig – småskalig åtgärd. Där nämns att förslaget ska rymmas inom budget, dock finns ingen information om vad budgeten omfattar. Tävlingsprogrammets tvetydiga beskrivningar gav samtidigt stor tolkningsfrihet. Detta gav oss möjlighet att använda tävlingen för att nå upp till vårt syfte i arbetet.

5.3 Resilience, Ecology och Values

I tävlingsprogrammen beskrivs Resilience, Ecology och Values som begrepp vilka tävlingsdeltagarna skulle förhålla sig till. Vi hade till en början svårt att ta till oss begreppen, men insåg snart att de ringade in precis det vi eftersträvar i vårt syfte. Genom att sätta ord på dem och göra dem till våra egna begrepp, blev de viktiga arbetsredskap för oss. Begreppen kom att rama in Warwicks problematik och vara vägledande genom hela arbetet, både i strävan att finna relevant information och till framställning av gestaltningförslaget. För samma syften fungerade begreppen också som en checklista för olika moment, vilket exempelvis underlättade framställningen av programpunkter.

Landskapsarkitekturens tvärvetenskapliga natur, innebär många faktorer att ta hänsyn till vilket kan tendera att göra ett arbete spretigt. För vår del fungerade begreppen också som ett sammanfogande kitt för att binda ihop arbetets olika delar och moment samt skapa en röd tråd genom arbetet.

5.4 Föreställning om platsen

Hamdi (2004 s. 116) berör vikten av lokal förankring och samarbete med organisationer vid utvecklingsprojekt. I vårt fall har det varit svårt att få kontakt med människor i Warwick Junction som, utöver tävlingens program, kunnat bistå

med information om brukarnas behov och förutsättningar. Då vi själva inte har kunnat besöka Warwick Junction för inventering och analys av området skapas därför ett dilemma. Att få möjlighet att föra samtal med människor i Sverige som är insatta i Sydafrika har därför varit en viktig del och till stor hjälp i arbetet. Samtalen med Dick Urban Vestbro och Leon Kuhn ligger av den anledningen i gränslandet mellan inventering och analys. Problematiken med metodiken blir dock att vi till stor del fått förlita oss på någon annans subjektiva föreställning av platsen. I slutändan handlar det om att vi utifrån tre tillvägagångssätt fått göra egna avvåganden och dra slutsatser, där vi ibland fått förutsätta vissa tillstånd. Vi har kunnat underbygga våra teorier med fakta från litteratur och dessutom undersöka om det vi får reda på i samtalen kan återfinnas i litteraturen. Slutligen har vi även kunnat avgöra hur tillförlitliga berättelserna är genom att undersöka om de överensstämmer med varandra.

5.5 Arbetsprocessen

Att delta i en tävling har inneburit en ny erfarenhet där processen helt har kretsat kring vårt arbete, utan att interagera med andra studenters process. Detta har inneburit både nackdelar och fördelar. En nackdel var att vi inte kunde diskutera och finna inspiration från andra studenter som arbetar med samma uppgift. En fördel med att inte se andra arbeten medförde dock att vi inte kunde jämföra oss med andra och på så vis bli låsta i ett tankesätt, vilket kan uppkomma och få fäste i större grupper.

Som ofta sker i framställningen av ett gestaltningsförslag, pendlade även vår arbetsprocess mellan de olika stegen, inventering, analys och utformning liksom i skalor och detaljningsnivå med en ibland flytande gräns i processens steg.

Att samarbeta var en fördel då det gav oss en möjlighet att utväxla idéer sinsemellan och på så vis möjliggjordes en vidareutveckling av resonemang och lösningar. Det innebar också en fördel i att kunna växla arbetsuppgifter och dela på ansvaret för att driva arbetet framåt. Vi har haft tätt samarbete, där båda varit delaktiga i arbetets alla delar. Vi har ofta suttit tillsammans och diskuterat samt delgett varandra synpunkter under arbetes gång. Särskilt i arbetet med gestaltningsförslaget har det varit speciellt viktigt med ett nära samarbete för att båda ska känna sig delaktiga i förslaget. Det har också varit viktigt att båda fått chansen att utveckla sina tekniska färdigheter, oavsett förkunskaper. Att arbeta två innebär på ett sätt mer tid med dubbel arbetskraft, samtidigt som samarbete innebär att mycket tid går åt till avstämning av text och diskussion av upplägg.

5.6 Slutord

Arbetet vi presenterar visar inte en självklar väg till att vinna en studenttävling, det var heller aldrig vårt syfte. Utgångspunkten var inte att skapa ett spektakulärt förslag som målar upp drömscenarion, utan att framställa ett realistiskt förslag anpassat till områdets ekonomiska och sociala förutsättningar. Av den anledningen

kan förslaget uppfattas som försiktigt, men vad vi ser som rimligt med stöd i vår undersökning. Istället för de vidlyftiga och omfattande planer som Durban visar exempel på, med ofullständiga vägbyggen som följd, belyser vårt förslag att små kostnadseffektiva ingrepp har större chans till förverkligande.

Infallsvinkeln vi tar fasta på i gestaltningen, består därför i att frånga en vanligt förekommande planeringsmodell och istället generera utveckling genom en katalysator. De begränsande faktorer Durban kämpar med finner sin lösning i ett medborgerligt engagemang som får implementeras och spridas. Människorna ges verktygen och får själva driva utvecklingen, där takten avgörs av invånarna. På så vis stöds lokala aktiviteter och processer samt människors levnadsvillkor.

Med tanke på världens hårt utnyttjade och sinande resurser, där ett förhållningssätt krävs som inte utnyttjar mer än vad som genereras, bör framtidens landskapsarkitektur utforska experimentellt hur stadens resurser kan användas och produceras för att sträva mot ett motståndskraftigt samhälle.

de Schiller, S. & Evans, J. M. 1998. Sustainable urban development: design guidelines for warm humid cities. *Urban Design International* 3(4): 165-184.

Ernstson, H. 2011. *Concept note on the Cape Flats Wetland Forum*. Tillgänglig: <http://www.rhizomia.net/2011/02/concept-note-on-cape-flats-wetland.html?q=concept+note+on+the+organization+c+ape+flats+wetland+forum> [2013-12-03]

Hamdi, N. 2004. *Small Change – About the art of practice and the limits of planning in cities*. New York: Earthscan Ltd.

Heller, P. & Ngqulunga, B. 2012. Remaking the Apartheid City: Local Government and Civil Society in South Africa. I: Bruyns, G. & Graafland, A. *African Perspectives - South Africa. City, Society, Politics and Architecture*. Rotterdam: 010 Publishers, ss. 198-216.

Ikhlef, Y., Byström, E., Färje, L. & Rocha, L. F. 2011. Growing opportunities, making space productive. I: *Changemaking, Dealmaking, Spacemaking – notes on Cape Town*. Stockholm: Mejan Arc/Kungliga Konsthögskolan, ss. 19-33.

IPCC. 2007. Impacts, Adaptation and Vulnerability. I: Parry, M.L., Canziani, O.F., Palutikof, J.P., van der Linden, P.J. Hanson, C.E. (Eds.). *Cambridge Climate Change 2007: Impacts, Adaptation and Vulnerability*. Cambridge: Cambridge University Press.

Jordens klimat. 2011. *Klimatzoner*. Tillgänglig: <http://www.klimatet.nu/klimatzoner> [2013-12-03]

Kvale, S. 1997. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Lynch, K. 1960. *The image of the city*. Massachusetts: The MIT Press.

Moodely, S. 2008. Weekend with Thatha. I: Stewart, D. *Durban in a Word*. Johannesburg: Penguin Books.

Nationalencyklopedin. 2014. *Geopolitik*. Tillgänglig: <http://www.ne.se/geopolitik> [2014-01-25]

- Perkins, P. E. 2013. *Water and Climate Change in Africa – Challenges and community initiatives in Durban, Maputo and Nairobi*. Oxon: Routledge.
- Roberts, D. 2008. Thinking globally, acting locally – institutionalizing climate change at the local government level in Durban, South Africa. *Environment and Urbanization*, 20(2): 521-536.
- Small, R. 2011. *Family farming vs the killer foods*. Tillgänglig: http://www.globalgiving.co.uk/pfil/714/Family_Farming_NEND_Cape_Times_Original_Nov_11.pdf [2013-11-11]
- Svedberg, L. (red.). 1990. *Nordstedts svenska ordbok - 80.000 ord och fraser*. Stockholm: Nordstedts förlag AB.
- Svenskt Vatten. 2011. *Publikation P105: Hållbar dag- och dränvattenhantering, råd vid planering och utformning*. Solna: Litografia Alfaprint AB.
- UIA. 2013a. *Cemetery Edge Report*. Tillgänglig: http://www.uia2014durban.org/resources/docs/Student_Competition/UIA2014StudentCompCemeteryEdgeStudy.pdf [2013-09-04]
- UIA. 2013b. *Full Competition Brief*. Tillgänglig: http://www.uia2014durban.org/resources/docs/UIA2014_StudentBrief_FINAL_1906.pdf [2013-09-04]
- UIA. 2013c. *Get The Facts*. Tillgänglig: http://www.uia2014durban.org/resources/docs/Otherwhere_Issue_3.pdf [2013-09-04]
- VPUU. 2012. *Open Architecture Network*. Tillgänglig: http://openarchitecturenetwork.org/projects/dlygad2_vpuu [2012-12-03]
- Zawiliska, E. & Brooks, M. J. 2011. An Assessment of the Solar Resource of Durban. *Renewable energy* 36: 3433-3438.